

Přeloučský ROŠT

květen
2020

5

Zpravodaj pro občany Přeloučka

www.mestoprelouc.cz

10 Kč

Dětské skupiny
v našem městě

... čtěte na str. 4

Rozhovor s Pavlou Turkovou
a Lukášem Merclem

... naleznete na str. 6 a 7

Příroda
Přeloučka

... čtěte na str. 22–25

Rada města

I nadále v době mimořádných opatření v době koronaviru zasedala Rada města Přelouče. **Dne 6. 4. 2020 se konala 38. schůze rady** a projednaly se například žádosti o dotaci z rozpočtu města do 50 tis. Kč na rok 2020, na vědomí rada vzala informace k odchytu zdivočelých holubů v centru města v období od 20. 1. do 17. 3. 2020, projednalo se několik majetkových převodů a zřízení věcných břemen. Schválila se výzva k podání nabídky a návrh příkazní smlouvy na výkon činnosti technického dozoru stavebníka při výstavě splaškové kanalizace v Mělicích s převedením odpadních vod do Loheňic a zároveň výzva k podání nabídky na realizaci této veřejné zakázky, která bude zaslána účastníkům zadávacího řízení, kteří splnili požadované kvalifikační předpoklady pro výběr dodavatele této zakázky, dále se v rámci této zakázky rozhodlo o vyloučení účastníka MOBIKO plus a. s. Valašské Meziříčí z další účasti v zadávacím řízení z důvodu nedoložení ve stanovené lhůtě požadovaných technických kvalifikačních předpokladů. Důležitým bodem jednání této rady bylo omezení tonáže na mostě Valy – Mělice pro transiitní dopravu nad 12 t.

Starostce města se uložilo zaslat vlastníkově komunikace III/32219 požadavek na stanovení dopravního značení na mostě Valy – Mělice na omezení tonáže pro transiitní dopravu nad 12 t z důvodu zajištění bezpečnosti chodců a probíhající výstavby splaškové kanalizace na této komunikaci. Z důvodu vyhlášeného nouzového stavu rada zrušila zasedání Zastupitelstva města Přelouče, které bylo plánováno v termínu 26. 4. 2020.

V pondělí 20. 4. 2020 se konala 39. schůze Rady města Přelouče. Kromě jiného se schválily veřejnoprávní smlouvy na dotace z rozpočtu města do 50 tis. Kč. Na této radě se rozhodlo o ekonomicky nejvýhodnější nabídce pro zakázku „Sportovní hřiště s běžec-kým oválem u ZŠ Kladenská č.p. 494, Přelouč“, kterou podal dodavatel Linhart spol. s r. o. a pro zakázku „Sektory pro skok daleký a vrh koulí na stadionu ve Sportovní ulici č.p. 776 Přelouč“ dodavatel Ing. Jiří Hupčych – J.I.H., schválilo se několik zřízení věcných břemen, schválil se řád dětského hřiště Flosova a také smlouva o dílo na realizaci veřejné zakázky „ZŠ Kladenská 494, Přelouč – výměna stropní konstrukce“ s dodavatelem Realitní a stavební společnosti s. r. o. Brno, kterým se upravují termíny realizace dle aktuální pandemic-ké situace a z ní vyplývajících mimořádných

opatření vlády ČR. Rada schválila také darovací smlouvu s Bohemian Waste Management a.s. na poskytnutí finančního daru ve výši 20 tis. Kč na věcné a hasební prostředky Jednotce požární ochrany města.

X. veřejné zasedání Zastupitelstva města Přelouče se uskuteční dne 19. 5. 2020 od 16 hodin tentokrát mimořádně v prostorách Občanské záložny za zprísňených hygienických a bezpečnostních opatření.

Všechna usnesení naleznete na stránkách města. **MG**

Kulturní a informační centrum města Přelouče
otevřít 4. 5. 2020.

Otevřeno bude opět
ve standardní otevírací době.

Více informací naleznete na
www.kicmp.cz.

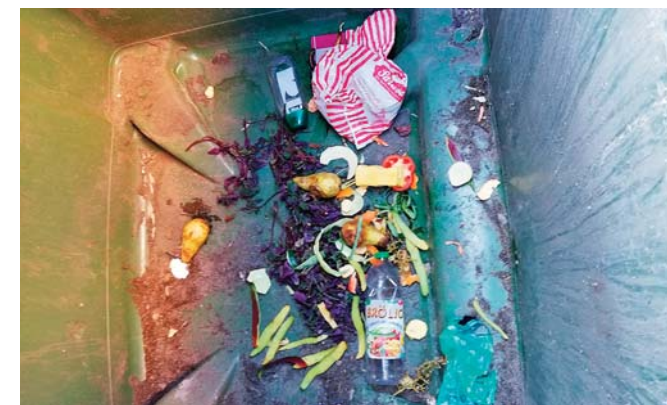
Sběr bioodpadu na sídlišti, bohužel asi opravdu jen na zkoušku...

Svozová společnost ve spolupráci s městem v rámci pilotního programu za účelem snižování množství komunálního odpadu ukládaného na skládku a umožnění třídění bioodpadu i občanům v bytových domech umístila 5 ks označených kontejnerů o objemu 1 100 l na **bioodpad rostlinného původu z domácností v bytových domech**. Nádoby byly umístěny na sídlišti s velkou hustotou obyvatel na pěti stanovištích tříděného odpadu: Edvarda Beneše (Hodinářka), Jižní u HZS Pk, Jižní za trafostanicí, 17. listopadu proti Skleníku a nám. 17. listopadu za kotelnou, jak jsme již informovali v minulém vydání Roštu a jak je uvedeno na stránkách města.

Ač jsme doufali, že kontejnery budou občané využívat pouze k odkládání bioodpadu rostlinného původu, bohužel se ale potvrdilo to, na co nás na základě svých zkušeností upozorňovala svozová společnost, a to že v kontejneru na BIO bude i směsný odpad... Přesto jsme to prostě chtěli vyzkoušet a doufali, že v Přelouči to bude jiné. Zatím ještě neláme hůl, ale žádáme občany, **budte ohleduplní, nekažte ostatním jejich snahu! Děkujeme.**

Pro připomenutí: do těchto **označených** kontejnerů na bioodpad **patří**: např. slupky a zbytky z ovoce a zeleniny, zvadlé květiny z váz, zvadlé rostliny z květináčů, čajový a kávový odpad, skořápky z vajec, ořechů, zbytky pečiva a obilovin a další biologicky rozložitelný odpad rostlinného původu. Do nádob **nepatří**: např. zbytky jídel živočišného původu, maso, kosti, kůže, potravinářské oleje a tuky, papírové ubrousky a kapesníky, uhynulá zvířata, minerální oleje, exkrementy zvířat včetně podestýlky apod. **Odpad je nutné vyhazovat do nádob bez igelitových sáčků, tašek či jiných obalů.** Obsah kontejnerů je svozovou společností průběžně monitorován a v případě výskytu jiného odpadu než bioodpadu musí být potom odvezen bez využití na skládku a hlavně je tím zmařeno úsilí občanů, kteří možnost třídění bioodpadu uvítali.

Foto obsahu kontejneru na BIO:

Jak nakládat s odpadem v době koronavirové pandemie

Ministerstvo životního prostředí

DOMÁCNOSTI S NENAKAŽENÝMI OSOBAMI BEZ NAŘÍZENÝCH KARANTÉNNÍCH OPATŘENÍ:

- Nakládejte s komunálním odpadem jako obvykle.
- Tříděte jako obvykle do barevných kontejnerů (pytlů).
- Směsný komunální odpad odkládejte do černých kontejnerů (na místa k tomu určená).
- Jednorázové ochranné pomůcky (roušky/respirátory/rukavice) můžete po použití odkládat do směsného komunálního odpadu. Vždy je ale předtím vložte do plastového obalu a následně ještě do dalšího plastového obalu, který pevně zavážete.
- Nikdy nedávejte zavázané pytle mimo černé kontejnery. Chráňte tak zdraví „popelářů“.
- Před a po manipulaci s odpady si pokaždě umyjte pečlivě ruce mýdlem a teplou vodou nebo použijte dezinfekční gel.
- Budte ohleduplní.

DOMÁCNOSTI S MINIMÁLNĚ JEDNOU OSOBOU V POVINNĚ NAŘÍZENÉ KARANTÉNĚ:

- Odpady netříděte.
- Veškerý odpad (včetně roušek, respirátorů, rukavic a kapesníků) od osob v karanténě, u kterých není prokázáno onemocnění COVID-19, ukládejte do plastového pytle na odpady.
- Plastové pytle by měly mít minimální tloušťku 0,2 mm. Po naplnění (nejpozději však do 24 hodin) pytel pevně zavážete a na povrchu ošetříte dezinfekčním prostředkem.
- Jsou-li použity pytle z tenčího materiálu, je třeba takové obaly zdvojit. Plastový pytel proto vložte ještě do druhého pytle a zavážete.
- Povrch vnějšího pytle ošetříte dezinfekčním prostředkem.
- Jsou-li použity pytle z tenčího materiálu, je nutné takové obaly zdvojit. Plastový pytel proto vložte ještě do druhého pytle a zavážete.
- Před a po manipulaci s odpady si pokaždě pečlivě umyjte ruce mýdlem a teplou vodou nebo použijte dezinfekční gel.
- Budte ohleduplní.

DOMÁCNOSTI S POTVRZENOU NÁKAZOU NEMOCÍ COVID-19:

- Odpady netříděte.
- Veškerý odpad (včetně roušek, respirátorů, rukavic a kapesníků) od osob s prokázaným onemocněním COVID-19 ukládejte do plastového pytle na odpady.
- Plastové pytle by měly mít minimální tloušťku 0,2 mm. Po naplnění (nejpozději však do 24 hodin) pytel pevně zavážete a na povrchu ošetříte dezinfekčním prostředkem.
- Jsou-li použity pytle z tenčího materiálu, je třeba takové obaly zdvojit. Plastový pytel proto vložte ještě do druhého pytle a zavážete.
- Povrch vnějšího pytle ošetříte dezinfekčním prostředkem a zavázaný pytel až pak dejte do černého kontejneru na směsný komunální odpad.
- Nikdy nenechávejte odpad mimo sběrnou nádobu. Chráňte tak zdraví „popelářů“.
- Budte ohleduplní.
- Před a po manipulaci s odpady si pokaždě pečlivě umyjte ruce mýdlem a teplou vodou nebo použijte dezinfekční gel.
- Ukládání odpadu do sběrné nádoby, svoz odpadu a jeho konečné odstranění by však mělo vycházet z lokálních možností bezpečného odstraňování směsného komunálního odpadu a minimalizace rizika pro pracovníky, kteří nakládají s odpady, ale i rizika pro ostatní občany.

OBCE V KARANTÉNĚ:

- V územích nebo obcích, kde byla v důsledku výskytu onemocnění COVID-19 vyhlášena karanténa, je nutné přijmout opatření na základě zhodnocení rizik pro pracovníky svozových firem i obyvatel.
- Specifická opatření pro tyto případy by měl stanovit místní příslušný úřad po konzultaci s orgánem ochrany veřejného zdraví (OOVZ) a svozovými firmami.

Důležité upozornění:

Pokud jste vytrídili nepotřebný materiál určený na sběrný dvůr, s jeho odnosem či odvozem vyčkejte až do ukončení nouzového stavu a zákazu volného pohybu osob!

Provoz Městského úřadu Přelouč

Provozní doba úřadu pro veřejnost od 20. 4. 2020

pondělí, středa 8 – 11.30 12.30 – 17.00 hod.
úterý, čtvrtek, pátek 8 – 11.30 12.30 – 13.30 hod.

- upřednostňujeme písemný, elektronický, či telefonický kontakt před osobním kontaktem prostřednictvím e-mailu nebo datové schránky
- kontakt prostřednictvím spojovalky 466 094 111
- kontakty na úředníky jednotlivých odborů jsou uvedeny na stránkách města www.mestoprelouc.cz
- žádáme občany, aby úhrady poplatků prováděli bezhotovostně bankovním převodem
- mimo provoz zůstává systém on-line objednávání návštěv na agendy matriky, občanských průkazů, cestovních pasů, řidičských průkazů, technik a registr vozidel
- uvnitř budovy úřadu nadále platí povinnost zakrýtí dýchacích cest rouškou nebo jiným vhodným způsobem a dodržování rozestupů 2 m mezi osobami

Ing. Ivana Lejhancová
tajemnice

FINANČNÍ ÚŘAD PRO PARDUBICKÝ KRAJ

Boženy Němcové 2625, 530 02 Pardubice
Tel.: 466 713 204

Finanční úřad pro Pardubický kraj
vrací od 20. dubna 2020 úřední hodiny
do původního režimu

Územní pracoviště v Chrudimi, v Pardubicích, v Ústí nad Orlicí, ve Vysokém Mýtě, ve Svitavách a v Žamberku budou přístupná pro veřejnost v úředních hodinách podatel v běžném režimu:

Pondělí	8.00 – 17.00 hod.	Úterý	8.00 – 15.30 hod.
Středa	8.00 – 17.00 hod.	Čtvrtek	8.00 – 15.30 hod.
Pátek	8.00 – 14.00 hod.		

Kontakt s veřejností bude probíhat na základě hygienických opatření doporučených Ministerstvem zdravotnictví ČR. Finanční úřad pro Pardubický kraj doporučuje až do vyhlášení konce nouzového stavu využívat ke komunikaci se správcem daně dálkové formy komunikace – elektronickou, telefonickou či sběrné boxy.

Pro výběr daní v hotovosti zůstává v rámci Pardubického kraje otevřena pouze jedna daňová pokladna, a to na Územním pracovišti v Pardubicích, Boženy Němcové 2625, Pardubice.

Pokladní hodiny: Pondělí 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 16.00 hod.
Středa 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 16.00 hod.

Nadále zůstávají dočasně uzavřena územní pracoviště v tzv. „optimalizovaném režimu 2+2“, tedy v Hlinsku, v Holicích, v Litomyšli, v Moravské Třebové a v Přelouči.

K odevzdávání všech druhů podání lze využít v Přelouči sběrný box umístěný ve vstupní hale Městského úřadu Přelouč v době úředních hodin od pondělí do pátku.

V Přelouči fungují 2 dětské skupiny

Na základě usnesení Vlády ČR z 15. 3. 2020 bylo Město Přelouč pověřeno hejtmanem Pardubického kraje zajištěním dětské skupiny pro děti ve věku od 3 do 10 let, jejichž rodiče pracují v první linii, tzn. že pracují v bezpečnostních sborech, u obecní policie, ve zdravotnictví či vojsku. V Přelouči v této době fungují dvě dět-

ské skupiny. Pro děti předškolního věku je v provozu dětská skupina při Mateřské škole Přelouč, Za Fontánou 935 a pro děti školního věku při Základní škole Přelouč, Smetanova 1509. Jak to v těchto skupinách probíhá jsme se zeptali ředitelek obou školních zařízení.

Dětská skupina v MŠ „Za Fontánou“

V souvislosti s pandemií koronaviru byla v březnu naše mateřská škola oslovena panem místostarostou, abychom zde vytvořili tzv. dětskou skupinu. Je to smíšená třída dětí, jejichž rodiče s nimi nemohou v této těžké době zůstat doma (např. pečovatelské v domovech seniorů apod.). Po vzájemné dohodě a zajištění nezbytných opatření a pomůcek, jako jsou roušky, respirátory, ru-

kavice a dezinfekční prostředky, byla dne 1. dubna tato dětská skupina otevřena. Je zajištěn provoz od 6.00 do 17.00 hodin včetně celodenního stravování (zajišťuje naše paní kuchařka), dále kvalifikovaná péče našich učitelek a samozřejmě celodenní úklid, zajišťovaný našimi provozními zaměstnanci. Děti, které sem docházejí, jsou zde velmi spokojeny.

Ladislava Bukovská,
ředitelka MŠ Za Fontánou

Dětská skupina v ZŠ „Smetanova ulice“

Do skupiny je přihlášeno momentálně 7 dětí a jejich docházka je nepravidelná, škola se přizpůsobuje požadavkům rodičů, stejně tak i otevírací doba, která je možná vždy od 6 do 18 hodin. Děti se schází v prostorách družiny v budově v ulici Kladenská. Co se týče dozoru, střídají se u nich vychovatelky, školní psychologka a pedagogická asistentka. Obědy pro děti zajišťuje školní jídelna, v přepravních boxech jim je dováží pan školník. Převážně se jedná o děti rodičů z oboru zdravotnictví nebo zaměstnanců přeloučského Domova u fontány.

Mgr. Magda Pacáková,
ředitelka školy

MG

Nové prvky na dětském hřišti

Město Přelouč oslovilo několik rodičů z nově vystavěné části rodinných domů „NA OBCI“, zda by bylo možné pro děti, kterých je v této lokalitě města víc a víc, rozšířit hrací prvky na dětském hřišti v ulici Flosova. V této době jsou již na hřišti nově zabudované prvky. Jejich celková částka včetně úpravy terénu se pohybuje okolo

300 000 Kč. Původní zdemontované hrací prvky – skluzavka s prolézačkou, drak a pérák dráček dále slouží pro organizaci Sluníčko na nově vybudovaném hřišti na zahradě čp. 845, kde tak doplnily na podzim nově pořízené prvky.

Fotografie, text – MG

Přelouč v době nouzového stavu...

Krizový štáb města Přelouče zasedá dle aktuální důležitosti

Počet lidí při návštěvě městského úřadu koordinujeme

Farmářské trhy jsou zpátky od 22. 4. 2020

Prodejny v době nouzového stavu

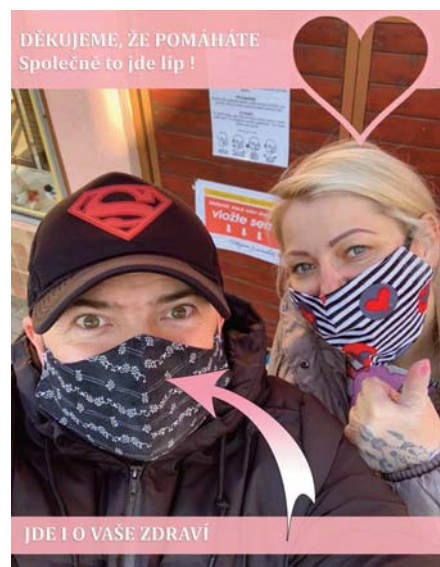
Dezinfekce veřejných prostranství v našem městě i v místních částech probíhá za pomoci členů dobrovolných přeloučských hasičů JSDH Přelouč, patří jim velké poděkování za vynikající spolupráci

Text, fotografie – MG

OBA BYLI U ZRODU AKCE ROUŠKY PRO PŘELOUČ

Nošení roušek se stalo naší každodenní samozřejmostí. Nyní už je nejspíš roušek všude dost.

tek, ale na začátku zcela jistě pro nás všechny nedostatkové zboží. V Přelouči zcela spontánně zareagovali manželé Turkovi a Lukáš Mercl a vrhli

se do šití a distribuce roušek skutečně ve velkém. Celou akci nazvali ROUŠKY PRO PŘELOUČ a pro širokou veřejnost, nemocnice, domovy důchodců, policii atd. už zajistili téměř 30 000 roušek.

Koronavirus a jeho hrozba – kdy jste poprvé zaregistrovali vážnost celé situace? Vzpomenete si na nějaký hodně silný moment?

Lukáš: Vážnost celé situace jsem si začal prvně uvědomovat v týdnu od 9. 3. 2020. V tomto týdnu začala vláda ČR postupně omezovat veřejné akce a od tohoto týdne jsem vlastně „nezaměstnaný“.

Pavla: Začala jsem se bát 9. 3. o budoucnost naší ekonomiky. Od 14. 3. jsme s manželem zůstali bez práce a příjmu.

Tým „ROUŠKY PRO PŘELOUČ“ – kdy a jak celá akce vznikla? Přiblížíte nám začátky?

Lukáš: Vše vzniklo velice spontánně. Prvním impulzem bylo veřejné doporučení ministra Hamáčka v pondělí 16. 3. 2020 o zakrývání úst

a nosu. Zareagoval jsem téměř okamžitě. Už v odpoledních hodinách jsem vyrazil do ulic města s improvizovanou „rouškou“ vyrobenou ze šátku a gumiček. Vzpomínám si na všechny ty nechápavé až podezíravé pohledy. Řada lidí se mi na ulici i vyhýbala. Na sociálních sítích se v ten den objevila řada celebrit, která myšlenku zakrýtých úst a nosu podpořila. Říkal jsem si, že je potřeba osvětu šířit dál, a tak jsem se s improvizovanou rouškou vyfotil a přidal fotku na FB. Na to reagovala Pavla, která se nabídla, že mi roušku vyrobí. A tak se taky stalo. Hned druhý den ráno mi hotovou roušku přivezla. Na dotaz, co jsem dlužný, odvětila při nasedání do auta, že nic. Nedalo mi to a tak jí píšu a nabízím peníze na účet. Hlavou se mi honí... třeba nechtěla peníze do ruky, když je teď taková doba a všude slyšíme, že si máme dávat pozor a dbát o zdraví. Její odpověď byla rychlá a jasná... „sežeň gumičky!“ „Všichni po mě chtějí roušky a mě dochází materiál!“ Na nic nečekám a na svůj FB profil píšu první výzvu: „Máš doma gumičky na roušky a sám nešíješ? Napiš mi!“ Od toho okamžiku se strhla lavina solidarity, která už nešla zastavit! Téměř okamžitě se mi začali ozývat

kamarádi, známí a všichni nabízeli potřebný materiál. Pavla hlásí, že lidí, co chtějí roušky, je víc a víc, že nestíhá šít a ať seženu další ruce. Následuje další výzva na FB. Odezva jak na mém, tak Pavly FB je obrovská. Ještě to odpoledne, tedy v úterý 17. 3. 2020, zakládáme po vzájemné dohodě FB skupinu Roušky pro Přelouč a okolí! Pomáháme si navzájem! s prvotní myšlenkou

propojení lidí šíjících roušky v našem městě a okolí. Už druhý den ale máme díky reakcím na FB k dispozici dva volné šicí stroje a hledáme švadleny. Zapojují se i místní taxikáři, a aniž bychom si to uvědomovali, začíná vznikat manufaktura na výrobu roušek. Všem se v následujících dnech snažíme dát nějaký řád. Přibývá spolupracovníků, a tak někdo stříhá, někdo šije, někdo pere, někdo jezdí a další lidé se starají o sociální síť. A tak je tomu až do dnešních dnů.

Jak jste si obstarali svou první vlastní roušku vy dva?

Lukáš: První roušku mi večer 16. 3. ušila maminka z vlastních domácích zásob. Stříhám roušku jsme improvizovaně našli na internetu.

Pavla: Návod na roušku jsem dostala od Jana Elliot. Materiál jsem našla v krabicích na půdě a gumu jsem dostala od paní Šoltové (sousedka a zároveň naše babička).

Komu prvně jste darovali roušky z dílny „ROUŠKY PRO PŘELOUČ“?

Roušky jsme darovali do obchodu smíšeného zboží u Turků, Jiráskova 633, Přelouč (rodiče).

Máte představu, kolik roušek jste dohromady již ušili a odeslali a kolik dohromady za celým týmem figuruje?

Celkem jsme k 17. 4. 2020 vyrobili více než 20.000 ks roušek. Nutno ale podotknout, že toto je číslo, které prošlo „centrálním“ místem u Turků. Neznámý počet roušek v prvních dnech rozdaly „švadleny“ ve svém okolí. Každý se nej-

prve snažil pokrýt potřeby vlastní rodiny a známých ve svém okolí. Celkem se tedy můžeme bavit o odhadovaném čísle kolem 25.000 až 30.000 ks roušek.

Celý tým čítá přes 150 lidí. Jedná se v první řadě o lidi, co ve vlastních pračkách a sušičkách perou a suší darovaný materiál, co stříhají materiál, co šijí materiál a jsou vzájemně propojeni kurýry s vlastními vozy. Dále náš organizační tým doplňují grafici, editoři, brusiči nůžek, opraváři šicích strojů, ale i třeba lidé, co roušky balí a opatřují návody k použití.

Co Vy a Vaše normální zaměstnání, jak jste nyní na tom?

Lukáš: Jako DJ, moderátor akcí, ale i jako moderátor v rádiu pracuji jako OSVČ. Jak už jsem zmínil na začátku rozhovoru, v týdnu od 9. 3. 2020, jsem z hodiny na hodinu přišel o veškeré příjmy. Díky karanténě a nastavenému systému vysílání s omezeným počtem moderátorů nechodím ani do rádia. Díky stále nejisté situaci jsem jako DJ a moderátor přišel i o většinu domluvených akcí na následující měsíce. Vedením občanské iniciativy Roušky pro Přelouč a okolí! Pomáháme si navzájem! jsem byl v uplynulých dnech plně zaneprázdněn. Teď přichází čas na otázku, co dál a jak vydělat na chleba. Pár nápadů v hlavě už mám, ale uvidíme, co přinesou dny příští. Nevylučuji, že po více než 26 letech podnikání v oblasti kultury budu muset změnit obor činnosti, ale bylo by mi to velice líto. Svoji práci miluji a věřím, že ji i nadále budu moci vykonávat.

Pavla: Jsem na tom stejně jako Lukáš. Jako fotograf nemohu díky omezenému pohybu osob fotografovat. Bez příjmu je i manžel Michal. Jako kuchař uzavřené restaurace Na rybárně v Pardubicích zůstal také doma.

Co Vám tato dobročinná akce, kterou jste vymysleli, spustili a zorganizovali, přinesla? Najdou se jen klady nebo i zápory?

Lukáš: Za sebe mohu říct, že v prvních dnech jsem díky návalu práce zapomněl na všechno to koronavirové dění kolem sebe. Jak se zpívá v jedné pohádkové písničce „dělání, dělání,

ku uvolnili část své provozovny. Chtěl bych našim jménem poděkovat všem úžasným nezištným spolupracovníkům, ale i všem větším i menším dárcům materiálu a dalších potřeb. A nesmíme zapomenout ani na perfektní spolupráci s vedením města. Poděkování patří především místostarostovi Ivanu Moravcovi. Děkuje i KICMP, zvláště Danu Reichmanovi (pomáhali při šití roušek, při tisku letáků a tiskovin potřebných pro distribuci roušek – pozn. red.).

Pavla: Jsem velice ráda, že jsem poznala Lukáše Mercla a že jsme dokázali rozjet něco tak velkého. Velké díky patří mému manželovi, který mě podpořil v těžkých chvílích. Na závěr bych všem chtěla ještě jednou moc poděkovat za pomoc a věřím, že restart ekonomiky se díky podobným lidem podaří zvládnout. Jak zní naše heslo „děkujeme, že pomáháte“. Věřím, že si i nadále pomůžeme navzájem.

Celému tomuto týmu patří obrovské poděkování. Městu Přelouč několikrát darovali velké množství roušek, které se pak prostřednictvím pracovníků sociálního odboru městského úřadu předávali na seniory několika věkových kategorií, dále do prodejen, do Domova u fontány, zdravotníkům v Přelouči i v okolí, do ubytoven, firmám a všem nám, kdo nyní ke každodennímu životu roušky potřebujeme.

Fotografie dodali **Pavla Turková** a **Lukáš Mercl**, text **MG**

PŘELOUČÁCI

Jubilanti březen

Svatava Černíková	95 let
Zdeňka Štrýnková	88 let
Miloslav Pražák	75 let

Jubilanti duben

Květuška Bahníková	94 let
Emilie Pražanová	91 let
Jaroslava Pilařová	89 let
Vladimír Šlechta	88 let
Jiří Miláček	86 let
Marie Maršálková	85 let
Marie Školníková	80 let
Václav Pšenička	80 let
Božena Rozsypalová	80 let
Jaroslav Veselý	75 let

Zdeňka Vrzalová	75 let
Bohuslava Čadová	75 let
Miloslava Danihelková	75 let
Josef Šafránek	75 let
Marie Minaříková	75 let
Josef Kubant	75 let
Miloš Holub	75 let

Diamantová svatba

Jitka a Josef Černíkovi	16. 4.
-------------------------	--------

Zlatá svatba

Dana a Miroslav Formánkovi	18. 4.
Jana a Stanislav Filipovi	25. 4.
Hana a Radislav Kovářovi	25. 4.

Omluva redakce

V dubnovém Roštu jsme v přehledu jubilantů uvedli chybně příjmení **jubilantky paní Marie Langové**. Velice se omlouváme a paní Langové přejeme hlavně hodně zdraví.

Vzpomínka

Dne 23. dubna 2020 by se dožil pan **Josef SÝKORA** 90 let.

Stále vzpomínají rodiny **Urbanova** a **Sýkorova**.

Výročí

Společných 50 let oslavili 25. 4. 2020 manželé

Jana a Stanislav FILIPOVI.

Gratulujeme a přejeme mnoho zdraví a spokojenosti i do dalších společných let.

Výročí

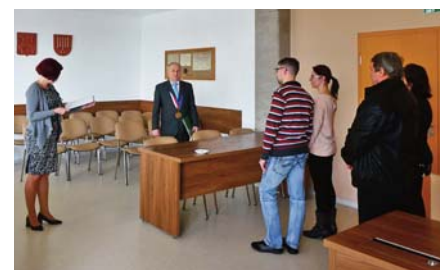
Výročí zlaté svatby oslavili 18. 4. 2020 manželé

Dana a Miroslav FORMÁKOVI, velice gratulujeme a přejeme především hodně zdraví a spokojenosti i do dalších společných let.

„Svatba v krizi“

Dne 16. 3. 2020 se v 9 hodin ráno uskutečnil zcela kratičký svatební obřad v zasedací místnosti Městského úřadu Přelouč. Místostarosta města Ing. Ivan Moravec oddal svatebčany a zhruba 2 hodiny na to přišlo nařízení z Krajského úřadu Pardubického kraje, že se do odvolání na základě začínajících nařízení mimořádných opatření v souvislosti s šířením koronaviru v naší zemi zakazuje konání svatebních obřadů. Je to veselá společenská kuriozita z našeho města. Novomanželům gratulujeme a přejeme hlavně hodně zdraví a štěstí.

Knihovna v čase koronaviru

Když byly v březnu uzavřeny mimo řady jiných kulturních institucí také knihovny, rozhodli jsme se maximálně využít času, který bychom jinak vě-

novali svým čtenářům na půjčovnách. Každá knihovna má v záloze řadu činností, které vyžadují nepřítomnost uživatelů. V běžném provozu se jim věnujeme hlavně v době letních prázdnin.

A tak jsme hned v březnu zahájili nekonečné přeznačování a opravy knižního fondu, přestě-

MĚSTSKÁ KNIHOVNA

hovali jsme pár regálů (nebojte se, své oblíbené knihy jistě najdete ☺) a začátkem dubna jsme zahájili pravidelnou revizi knižního fondu. Při té se musí načíst všechny knihy v knihovně, na půjčovnách i ve skladech ve sklepě, abychom měli

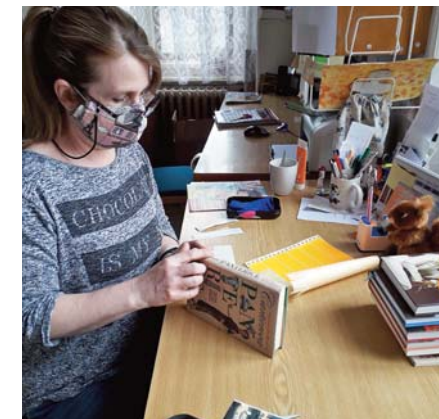

přehled o stavu našeho fondu. Takže o „zábavu“ jsme měli postaráno.

Naštěstí jsme pro vás mohli knihovnu opět v pondělí 27. 4. otevřít a přivítat všechny, kteří už opravdu neměli co číst nebo potřebovali další materiály ke studiu. Vracené knihy procházejí týdenní

karanténou, pak jsou dezinfikovány a až potom znovu vráceny na půjčovnu. Prosíme tedy o strpení všechny, kteří mají zamluvené dokumenty.

Naše poděkování patří všem, kteří na nás myslí a darovali nám rukavice nebo roušky. Zvláštní

poděkování patří panu Špačkovi, který nám daroval obličejové štíty. Je krásné vnímat, kolik přátel a fanoušků knihovna má. Věříme, že když budeme všichni dodržovat základní pravidla hygieny, bude provoz knihovny bezpečný pro vás i pro nás.

Na viděnou se těší **vaše knihovnice**

S knížkou do života

Od roku 2018 se v Městské knihovně v Přelouči pořádají schůzky rodičů s nejmenšími dětmi v rámci projektu S knížkou do života (Bookstart).

Duben letošního roku je prvním měsícem, kdy jsme schůzku museli vynechat. Nemůžeme se tedy s vámi podělit o to, co jsme s dětmi prováděli. Rádi vám však připomeneme, co je vlastně naším cílem.

Bookstart (v ČR S knížkou do života) je mezinárodní projekt jehož garantem je Národní knihovna ČR a patronem ministr kultury ČR. Je realizován v řadě zemí, většinou na celostátní úrovni.

Cílem je nejen podpořit rozvoj verbálních schopností dětí a začít budovat vztah ke knize a čtení u nejmladší generace, ale i upozornit na význam předčtenářských dovedností.

A jak to probíhá? V knihovně se jednou měsíčně s dětmi a rodiči sejdeme a nad vybranou knihou si popovídáme, pohrajeme a předáme si nové zkušenosti. Pro pochopení děje se dětem snažíme knihu přiblížit dramatizací a text prokládáme i zážitkovou hrou.

Většinou projdeme celý prostor knihovny, aby si na něj děti zvykli. Začínáme přivítáním u výpůjčního pultu, kde se mohou děti přezout a převléknout. V čítně pokračuje samostatný program čtení. Při úkolech se děti dostávají i do dalších oddělení knihovny. Než rodiče s dětmi odcházejí, mohou vybrat knihy nebo prolistovat novinky.

A kdo to má vše na starosti? O to se s vámi podělím příště.

Petra Šitler

NOVÉ KNIHY v Městské knihovně – duben 2020

NAUČNÁ LITERATURA

druhá světová válka, politika

MÜLLENHEIM-RECHBERG, Burkard von Bitevní loď Bismarck: příběh lodě a přeživšího člena posádky. Neratovice: Omnibooks, 2020.

SNYDER, Timothy

Tyranie: 20 lekcí z 20. století. V Praze: Paseka: Prostor, 2017.

fyzika

KAKALIOS, James

Fyzika superhrdinů. Praha: Argo, 2018. Fyzikální principy, systematicky uspořádané od základních zákonů mechaniky po kvantovou fyziku, autor osvětluje na příkladu četných superhrdinů ze světa komiksu. Nechává stranou zázračné schopnosti, kterými vládnou, protože by bylo příliš snadné ukázat, že „to přece nejde“, ale ptá se, které z těch působivých činů a výkonů jsou s fyzikálními zákony v souladu. Čtenář spolu se zábavným čtením, které je mj. přehledem superhrdinského žánru, dostane i svěbytnou učebnici fyziky.

alternativní medicína

GARRAN, Thomas Avery

Naše bylinky v tradiční čínské medicíně: praktický průvodce. V Brně: CPress, 2019.

sport, zábava

JAROŠ, Martin

Adam Ondra: lezec tělem i duší. Praha: XYZ, 2019. KAVKOVÁ, Alice Retrohraní: přes 200 her z doby, kdy nebyly mobily. Brno: CPress, 2019.

umění, malířství

BOLOGNA, Gabriella

Claude Monet: život, osobnost a dílo. Praha: Rebo International CZ, 2019.

CAVENAGO, Margherita

Gustav Klimt: život, osobnost a dílo. Praha: Rebo International CZ, 2019.

dějiny

LIŠKA, Vladimír

Šedé eminence evropských dějin. Praha: XYZ, 2019.

životopisy

BENEŠ, Vladimír

Vladimír Beneš: mé cesty do hlubin mozku. Praha: Martin Moravec, 2019.

KRÁSNA LITERATURA

BOUZEK, Ota

Chlapi z hor. Třebíč: Akcent, 2019. Kniha skutečných příběhů z praxe členů jesenické Horské služby.

LOS, Zdenek

Dobrodružné příběhy z kanadských hor a pralesů. Praha: ArtPorte, 2019.

MALÉŘOVÁ, Zuzana

Houslový klíč: (rozhlasová probouzení). Řitka: ČAS, 2020. Důvěrné, otevřené vhlady do našich tužeb, souvislosti našeho života a tvorby v jakémkoliv oboru. Po ohlasu knihy O květině přichází autorka s titulem volně navazujícím, inspirovaným svátečními nedělními rány, které prožívá se svými posluchači Českého rozhlasu Dvojka již třicet let.

J. K.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PŘELOUČ, MASARYKOVO NÁMĚSTÍ 45

Školní družina

Ve školní družině probíhá pestrá nabídka zájmových činností ve známém prostředí, která dává dětem pocit bezpečí. Děti tu mají možnost hrát kolektivní i individuální hry. Do vzdělávacího programu jsou zařazeny rukodělné činnosti. Děti tu rozvíjejí smyslové vnímání, seznamují se s různými nástroji, materiály, technikami a postupy, zdokonalují si jemnou motoriku. Každé oddělení ŠD má k dispozici počítač s naučnými programy, díky kterým si děti mohou opakovat učivo zábavnou formou. Naše školní družina má svůj program rozšířen o sport, výlety a zájmové kroužky. Dále děti mohou navštěvovat pohybové kroužky florbal a aerobic, kde rozvíjí své koordinační schopnosti, berou sport jako zábavu, učí se ochotně spolupracovat, ale i nést vlastní zodpovědnost. Součástí školní družiny je také hřiště, které slouží nejen pro hru a odpočinek na čerstvém vzduchu, ale odehrávají se zde i různé sportovní akce.

Školní dílna

Patříme mezi několik málo škol, které zachovaly ve svém ŠVP výuku předmětu pracovní činnosti. Naše školní dílna je v nové přístavbě, máme 20 pracovních míst pro žáky a prostorný sklad na materiál. V průběhu 4 let se žáci 2. stupně seznamují se základními materiály – dřevem, kovem a plastickými hmotami. Naučí se číst technický výkres daného výrobku, postupně získávají pracovní dovednosti a výrobek zhotovují. S manuální zručností dětí se seznamují i rodiče, žáci si výrobek odnášejí

domů. Další část výuky tvoří práce se soupravami. S elektronickou soupravou BOFFIN 750 sestavují obvody a jednoduchá zařízení, blikací, fanfary, rádio atd. Při práci se soupravami na elektrotechniku zapojují různé typy vypínačů, spínače, zásuvku, zvonek, poznávají funkce pojistky, jističe, zkoušečky.

Tělesná výchova a sport

Tělesná výchova patří k velmi důležitým předmětům. Je jedna ze složek výchovy, která poskytuje základní pohybové vzdělání, zlepšuje zdraví a zvyšuje fyzickou kondici. Její náplní jsou cvičení pořadová a průpravná, základní gymnastické a atletické cviky a sportovní hry jako například fotbal, florbal, basketbal nebo volejbal. Důležitým úkolem učitelů TV je žáky správně motivovat a probudit u nich lásku k pohybu, ke sportu.

K tomu dokonale slouží školní tělocvična, malá, ale útulná. Každý pracovní den zde osmou hodinou ranní začíná série tělesných výchov, která velmi často, snad kromě pátku, končí až v 16 hodin. Je vybavená veškerým tělocvičným nářadím a náčiním, takže umožňuje mnohé sportovní a tělovýchovné využití dětí všeho věku.

O tom, že se mladým sportovcům z naší školy daří i na mezikolním poli, svědčí mnohé velmi dobré výsledky, kterých naši žáci dosáhli. Mezi největší úspěchy patří určitě dvojnásobná účast na Mistrovství škol v softballu, druhé místo v krajském kole atletického čtyřboje nebo tři roky po sobě vybojované stupně vítězů v okresním kole v basketbalu.

Díky velmi dobré spolupráci s různými sportovními oddíly Pardubicka se našim chlapcům i dívkám daří i na vyšší mimoškolní úrovni.

Pokud bych měl jmenovat jednotlivce, určitě bych nezapomněl na naše nedávné žáky Jirku Šandu, rekordmana a několikanásobného mistra republiky ve vrhu koulí v různých věkových kategoriích, Kristýnu Venclovou, florbalistku Tatraru Střešovice, hrající nejvyšší soutěž juniorek a Ondřeje Kratochvílu, tenisového mistra republiky ve čtyřhře. Ze současných se pak daří florbalistovi Petru Křínkovi, hráči Sokola Pardubice, který je v širším reprezentačním výběru dorostu ČR.

Učíme se vařit

V rámci pracovních činností probíhá na 2. stupni od 7. do 9. ročníku výuka, která je zaměřena na praktickou přípravu pokrmů – tedy vaření.

Předmět se vyučuje ve školní kuchyňce, která je tomuto vyučování ideálně přizpůsobena.

Žáci (dívky i chlapci) pracují ve skupinkách u 4 kuchyňských linek, které jsou vybaveny moderními elektrospotřebiči. Každá kuchyňská linka má vlastní elektrický sporák s troubou, digestoř a kompletní sadu nádobí pro servírování připravených pokrmů.

Žáci se učí připravovat nejprve jednodušší pokrmy, jako jsou saláty nebo pomazánky, později již sami zvládnou hlavní chod a případně i moučníky.

Něco se povede lépe, něco trochu hůře, ale základy vaření si odnese do života každý.

Zápis do 1. tříd

Ten letošní byl opravdu netradiční, takový hodně smutný. Poprvé, co i ti nejstarší učitelé na škole pamatují, se konal bez dětí, bez budoucích prvňáčků. A přibližně v polovině případů i bez rodičů. Potřebné dokumenty bylo totiž možné doručit do školy několika způsoby: poslat datovou schránkou, poslat poštou, poslat emailem s elektronickým podpisem, vhodit do poštovní schránky školy nebo se osobně dostavit ve vypsání termínů k okénku školy – v rousce a v patřičných rozestupech. Formu „bez osobního dostavení se“ využila necelá polovina zákonných zástupců.

Bylo zapsáno celkem 77 žáků, kteří by měli nastoupit 1. 9. 2020 do třech 1. tříd. Třídními učitelkami jim budou: 1. A Mgr. Lenka Bechyňská, 1. B Mgr. Zuzana Jánková a 1. C Mgr. Zuzana Komendová. Další skupinku tvoří žáci žádající o odklad školní docházky, ti ale ještě většinou čekají na vyjádření pedagogicko-psychologické poradny, která je také dočasně uzavřena.

Budoucí prvňáčci měli možnost navštívit naši školu v říjnu na akci „U školy snad straší?!“, v listopadu na akci „Adventní sobota“ nebo v lednu na „Zimní dílničce pro předškoláky“. Doufáme, že se děti se svými rodiči stihly alespoň některé akce zúčastnit a školu si trochu prohlédnout. Poté byly již všechny akce pozastaveny a nepředpokládáme, že by se ještě do konce tohoto školního roku nějaká uskutečnila. Plánované třídní schůzky pro jejich rodiče (17. 6.) zatím nerušíme, a pokud to situace dovolí, uskuteční se.

Děkujeme všem rodičům za projevenou důvěru, za to, že jste nechali zapsat svoje dítě na naši školu. Budeme se snažit, aby od nás v roce 2029 odcházel dospívající člověk, který zde získal nejen potřebné vědomosti, ale bude také patřičně tolerantní, empatický a vědomý si toho, že vzdělání je v životě člověka velmi důležité, i když ne to nejdůležitější.

Magda Pacáková, RŠ

Školní družina

Družina je neodmyslitelnou součástí školy a obzvláště pro prvňáčky a jejich rodiče pomocnou rukou. V tomto školním roce ji využívalo 180 dětí. Byly rozděleny do šesti oddělení podle tříd. Berušky měla na starosti I. Kryštofová, Koťata D. Köhlerová, Sluníčka E. Kratochvílová, Žabičky I. Hebká, Tygříky Mgr. M. Kurtincová a Sovičky A. Šimáková, DiS. Děni v družině vyžadovalo promyšlenou koordinaci činností a spolupráci všech vychovatelek. Nešlo jen o doprovod do školní jídelny. Některé děti chodily do družiny už před vyučováním, jiné jen

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SMETANOVA UL.

odpoledne, kdy se nabízely činnosti v kroužcích s různým zaměřením, např. výtvarné činnosti, sportovní se zaměřením na badminton nebo na míčové a pohybové hry, tvořivé práce s papírem, přírodninami nebo látkou a společenské stolní hry. Rozmanitá nabídka činností s sebou přinášela i velký pohyb dětí, a proto byl při vyzvedávání žáků z družiny velkým pomocníkem elektronický čipový systém Bellhop, který umožňuje rychlejší a bezpečnější uvolnění žáka z družiny. Celoroční projekt JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA – CELÝ ROK JE PRIMA měl přinést žákům příležitost hravě poznávat přírodu ve spojení s lidovými tradicemi ve všech ročních obdobích a vnímat proměny přírody během jednoho roku. Naposledy si v únoru udělali karneval a povídali si o masopustu. Jaro a velikonoční svátky strávili doma. Družina se vždy aktuálně a spolehlivě zapojuje do činnosti školy dle potřeby.

Páté a poslední společné spaní ve škole

Jako každý rok i letos **žáci 5. A** nocovali ve škole. Děti si vybraly jako téma posledního společného spaní HOROR. Noc z 28. na 29. února byla k tomu předurčená. Proč? Údajně se v Přelouči touto

dobou ději opakovaně hrozné věci. Při večerním příchodu do školy našly děti na chodbě ležet velké krvavé zrcadlo, na kterém bylo napsáno Krvavá Mary. Ta je provázela celý večer a možná i ve snech. Na žáky čekaly nelehké úkoly. Nejdříve hledali indicie napsané na těle pavouků, pak staré fotografie mrtvých, společně pak bloudili ulicemi města, až nakonec došli k cíli. Tady museli splnit úkol nejtěžší. Ve starém sklepě pod Zálaznou musel každý dojít pro krvavé prsty a všechny je odnést. Bez prstů svých obětí se totiž Mary už nikdy nemá probudit. Děti vše stihly v časovém limitu, který byl moc důležitý. Pak už spokojeně a bez strachu, že by se Mary probudila, se mohli společně vrátit do školy. Tam si ještě zatančily na diskotéce a pak už spokojeně ulehly do spacáků. Díky páťákům

se Mary už nikdy neprobudí a v Přelouči nikomu neublíží.

Exkurze do Hvězdárny a planetária v Hradci Králové

V únoru navštívili **žáci 8. tříd** v rámci programu „Optika a světelné jevy“ digitální planetárium v Hradci Králové. Měli možnost zhlédnout prostorovou projekci v kruhovém sále s nakloněným hledištěm. Také si prohlédli expozice „Mikrosvět – makrosvět“ a „Energie – její formy a přeměny“. Nejatraktivnější pro žáky byly přednášky o dalekohledech a různých optických úkazech.

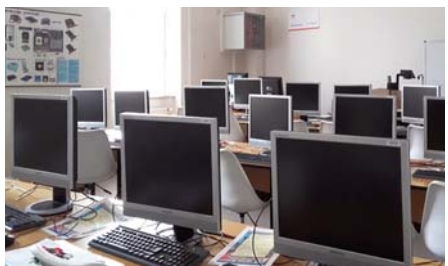
Hvězdárnu a planetárium navštěvují pravidelně i **žáci 5. tříd**. V planetáriu zažili **virtuální průlet Sluneční soustavou**, aby poznali její celkové uspořádání. Nejpůsobivějším zážitkem bylo pozorovat noční oblohu promítnutou na kopuli kruhového sálu. Ve hvězdárně pak poprvé uviděli tellurium, na kterém jim bylo znázorněno, proč se střídá den s nocí a roční období. Žáci zde získali jednak základy ke správným představám o vesmíru, jednak tip na zajímavý a poučný rodinný výlet.

Poděkování

Tato zvláštní doba nás zaskočila všechny nepřipravené. Nepřipravené na několik měsíců distanční výuky. Doslova ze dne na den jsme museli všichni: **učitelé, žáci i rodiče**, změnit svůj přístup ke vzdělávání. Začátek byl dost těžký pro nás všechny. Dnes, v podstatě měsíc po zahájení tohoto způsobu výuky (článek píše 17. 4.), ale mohu říci, že jsme se s tím vypořádali maximálně na 1-2 ☺. Alespoň většina z nás, každý, kdo se aspoň trochu snažil. A za to bych **Vám všem chtěla poděkovat**. Rodičům za to, že nás v tom nenechali. Pomáhají svým dětem, učí se s nimi, instalují aplikace, komunikují s námi. Jsme Vám za to velmi vděční, bez Vás by se to nezvládlo! Většinu našich žáků děkuji za to, že se v rámci svých možností snaží a chápou, že nemají jen tři měsíce prázdnin navíc. Moc nás těší, když nám říkají, že už by se chtěli vrátit zpět do školy. A všem svým učitelům děkuji za snahu najít rozumnou míru učiva s rozumnou mírou záteže pro rodiče. Uvědomuji si, jak je to těžké a časově náročné. I to, že se stejně nezavděčíte všem svým žákům, natož rodičům.

Zažíváme dobu, kdy jsme se něco nového museli naučit všichni. A všechny nás to někam posunulo, to je na dnešní dobu aspoň trochu pozitivní. Zjistili jsme, že to společně zvládneme, i když to někdy bolí. Ještě jednou Vám všem za to děkuji a přeji Vám pevné nervy, hodně zdraví a zdravý nadhled.

Magda Pacáková, RŠ

GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA PŘELOUČ INFORMUJE

Aktuální výuka

V závislosti na vyvíjející se situaci v naší zemi jsme aktualizovali metody a způsoby, jak co neefektivněji, ale zároveň přiměřeně vzdělávat naše žáky. Z tohoto důvodu naše škola využívá on-line výuku s využitím služby pro videokonference ZOOM. Do videokonference se žák jednoduše zapojí přes

odkaz, který mu do e-mailu zašle učitel. Žákům se tak naskýtá možnost komunikovat s učitelem přímo, zeptat se na vysvětlení a zůstat v kontaktu se spolužáky.

Dále samozřejmě zůstává v chodu distanční výuka – tzn. zasílání pracovních listů, prezentací apod. přes e-mail nebo Bakaláře.

CO SE DĚJE V SOKOLOVNĚ

Poslední velkou akcí v sokolovně nebyla sportovní událost, ale **sladký maturitní ples** oktávy gymnázia. Vždyť plesy k sokolovně vždycky patřily. Málokoho to zajímá, ale tento poslední ples byl pro stávající výbor první. Při vzpomínce na tuto akci se nabízí myšlenka, že i sladká čokoláda může být hořká, někdy dokonce s příchuť ostrého a štiplavého chilli. Na tuto

akci jsme se dlouho připravovali, snažili jsme se vyjít studentům vstříc hlavně zásobením baru, možností zkoušet nebo zlepšením úrovně toalet. Hodiny strávené přípravou a účastí na akci se nedaly ani spočítat, proto děkujeme všem, kteří nám takovou obrovskou akci pomohli zabezpečit. O průběhu velkolepého programu jsme si mohli dodatečně přečíst až na stránkách Roštu a mohla nás potěšit závěrečná věta, že si nakonec svůj „sladký maturák“ užili. Jen škoda, že nevíme, kde se vzala ta hořká příchuť. Přejeme studentům, aby jejich maturita v této zvláštní době nakonec dobře dopadla. Pro nás jako organizátory to byla velká zkušenost a zatím není zodpovězena otázka, zda tento první ples nebyl posledním. Dobrým výsledkem této akce je také skutečnost, že v předsáli vzniklo místo vhodné pro menší oslavy a po dohodě ho můžeme využívat i přeloučská veřejnost.

A co se děje nyní? Nařízený klid je využíván k opravě náradí a úklidu. Prokourly parkety v přísálí a pingpongovém sále, kde je potřeba také z gruntu uklidit, vyspravit zdi a vyměnit linoleum. Oprava zdiva probíhá i v hlavním sále a hledá se příčina zatékání vody také v nové šatně a v sále nad ní. Bylo potvrzeno, že jsou hotová objednaná okna a v květnu začne jejich montáž. Všem, kteří se podílejí na revitalizaci sokolovny, patří velké poděkování.

O návratu cvičení budou rozhodovat aktuální rozhodnutí, budeme o nich informovat na webu a na facebooku.

J. Lešková

POKYNY K ZÁPISU do MŠ Kladenská 1332, Přelouč

Níže uvedené dokumenty
(řádně vyplněné ve všech kolonkách)
doručte do mateřské školy
v období 4. 5. – 12. 5. 2020
následujícím způsobem:

- do datové schránky školy (každá škola má svou datovou schránku),
- e-mailem s uznávaným elektronickým podpisem (nelze jen poslat prostý e-mail!),
- poštou
- do poštovní schránky školy 8–15 hod. (v zalepené obálce)
- osobní podání (8–15 hod.): v případě osobního podání žádosti zákonným zástupcem dítěte bude nezbytná organizace tak, aby nedošlo k vyšší koncentraci a k vyššímu pohybu osob v prostorách školy

Tiskopisy,
které musí být doloženy
u zápisu k předškolnímu vzdělávání:

- Žádost o přijetí k předškolnímu vzdělávání
- Evidenční list
- Čestné prohlášení k očkování – od zákonného zástupce
- Kopie očkovačích průkazů dítěte – titulní strana se jménem a adresou + očkovač kalendář – nahrazuje vyjádření lékaře
- Dohoda o docházce
- U cizinců – okopírovaný platný pas s povoleným pobytem dítěte na území ČR delším než 90 dnů + okopírovaný platný pas zákonného zástupce
- Souhlas zákonných zástupců se zasláním registračního čísla (RGČ)

Mateřská škola Přelouč, Za Fontánou 935, okres Pardubice
vyhlašuje

ZÁPIS DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

pro školní rok 2020–2021

4. května 2020

**Náš cíl: děláme vše pro to, aby naše děti byly v duševní a tělesné pohodě,
domů odcházely spokojené, plné nových zážitků a poznatků.**

**Zveme rodiče a děti na prohlídku mateřské školy v době zápisu, podrobné informace
podáme denně od 8.00 do 15.00 hod. v mateřské škole nebo na tel. č. 466 672 019.**

- rodiče si mohou vyzvedávat žádosti dne 20. dubna 2020 v době od 8.00 hod. do 11.30 hod. a 21. dubna 2020 v době od 14.00 hod. do 16.00 hod.
- vyplněné přihlášky přinesou rodiče nebo zákonní zástupci dítěte do MŠ dne 4. května 2020 od 8.00 hod. do 11.30 hod. a od 12.30 hod. do 15.30 hod.
- na nevrácené přihlášky nebude brán zřetel
- ředitelka mateřské školy vydá rozhodnutí do 30 dnů od zahájení řízení
- pokud množství vrácených přihlášek přesáhne počet míst v MŠ, rozhodne o zařazení dítěte do mateřské školy ředitelka školy
- v případě, že přijaté dítě v termínu uvedeném na přihlášce z jakéhokoliv důvodu do mateřské školy nenastoupí, rodiče to neprodleně nahlásí ředitelce MŠ
- k zápisu se dostaví i rodiče, kteří chtějí své děti přihlásit do MŠ v průběhu školního roku

Situace se může změnit, proto sledujte naše webové stránky.

Ladislava Bukovská, ředitelka MŠ

INFORMACE CHARITY PŘELOUČ

Masarykovo nám. 48, Přelouč, tel. 731 402 371, www.prelouc.charita.cz, charita.prelouc@gmail.com

V důsledku vládních opatření v boji s pandemií jsme k 18. 3. 2020 dočasně uzavřely oba kluby Jakub klub i Jakub klub 18 a službu Podpora rodiny. Služba Podpora pro pěstouny funguje nepřetržitě omezenou formou. Aktuálně poskytujeme doprovázení 19 pěstounským rodinám na Přeloučsku a Čáslavsku. Pracovnice služby Podpora rodiny stihly zásobit všechny svoje rodiny rouškami. Této činnosti se věnovala hned od vyhlášení nouzového stavu jedna naše pracovnice, 10 dní šila jenom roušky – celkem 333 kusů pro naši organizaci a dalších 200 pro další zájemce.

Po dočasném uzavření služeb jsme byli osloveni Domovem u fontány o poskytnutí těchto pracovníků. Kolegyně tak pracují se seniory a pomáhají vykrýt nedostatek pracovníků domova, kteří jsou buď nemocní, nebo s dětmi doma na ošetřoveném. Teď čekáme na rozhodnutí vlády, kdy se provoz služeb zase obnoví. Několik nadací vyhlásilo granty na pomoc rodinám, tak se připravujeme na pomoc rodinám při podávání žádostí. Hlavně samoživitelé jsou díky této situaci výrazně existenčně ohroženi. Rádi bychom byli plně k dispozici, tak doufáme, že vláda brzy rozhodne o znovuzahájení provozu služeb pro rodiny s dětmi.

Naše další služba (půjčovna kompenzačních pomůcek) funguje s omezením, a to na základě telefonické domluvy. Charitní šatník a potravinová pomoc v nouzové situaci fungují stejnou formou. Dobrovolníci zatím nevykonávají svoji dobrovolnickou činnost, na Velikonoce jsme alespoň předali velikonoční pozdravy všem klientům domova, které dobrovolníci navštěvují.

Ing. Mgr. Zdenka Kumstýřová, ředitelka

PODPORA PRO PĚSTOUNY

Milí čtenáři, i když všichni procházíme těžkou zkouškou v podobě boje s koronavirem, tak jsme se rozhodli pokračovat v sérii článků o pěstounské péči. Chceme Vám zkrátit volné chvíle, které trávíte ve svých domovech. V tomto článku se zaměříme na jednu z povinností, kterou mají pěstouni a tou je **umožnit sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče** a spolupracovat se zaměstnancem pověřeným sledovat vývoj dětí.

Nejprve si však musíme vysvětlit, co je **dohoda** o výkonu pěstounské péče. Každý pěstoun má povinnost mít uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče. Tuto dohodu může uzavřít s neziskovými organizacemi poskytujícími doprovázení pěstounů (např.: s naší službou PODPORA PRO PĚSTOUNY), anebo pak s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. V těchto dohodách jsou specifikována některá práva a povinnosti pěstounů, také forma a rozsah činností poskytovaných doprovázející organizací atd. Po uzavření dohody o výkonu pěstounské péče je pěstounské rodině přidělen klíčový pracovník, který rodinu pravidelně navštěvuje. Pracovník při návštěvách v rodině komunikuje s celou náhradní rodinou. S pěstouny sdílí jejich starosti a radosti související s náhradní rodinnou

péčí. Také hovoří o samotě se svěřeným dítětem, popř. s ním hraje různé speciální hry, pomocí kterých zjišťuje jeho názor.

Pracovník společně s náhradními rodinami po sepsání dohody o výkonu pěstounské péče vytváří vyhodnocení potřeb rodiny a dítěte a následně sepiší **plán spolupráce**. V naší organizaci ho konkrétně nazýváme plán doprovázení pěstounské rodiny, ve kterém řešíme potřeby dětí i pěstounů. V každém takovém plánu se zabýváme ještě těmito oblastmi: zda rodina v následujícím období využije nějakou odbornou pomoc (psycholog, psychoterapeut, právník...). Do plánu píšeme, kdo v případě potřeby kromě pěstouna může zajistit hlídání svěřeného dítěte a zda dítě pojedete na nějaký tábor nebo výlet, protože to je doba, kdy si pěstoun může odpočinout od povinností souvisejících s péčí o svěřené dítě. V každém plánu se

také řeší, zda budou a jakým způsobem probíhat kontakty dítěte s biologickou rodinou, jakou formou a v kterých oblastech se bude pěstoun vzdělávat. Nejpozději po 6 měsících musí pracovník společně s náhradní rodinou plán spolupráce **aktualizovat**. Vyhodnotí minulé období a naplánuje aktivity na následující období. Klíčový pracovník jezdí do rodin dle potřeby, nejméně však jednou za dva měsíce. Rodiny i samotné svěřené děti mu mohou kdykoliv zatelefonovat, sdělit mu svoje starosti, obavy, průšvihy nebo naopak nějaké pozitivní zprávy a pokud je to nutné, klíčový pracovník navštíví rodinu v co nejkratší době. Pro rodiny se klíčový pracovník stává většinou takovým „rodinným přítelem“, protože je to člověk, na kterého se mohou kdykoliv obrátit s prosbou o pomoc. Klíčový pracovník má ale i povinnost při svých návštěvách v rodině sledovat vývoj dětí. Zda se v rodině cítí dobře, není jim ubližováno a jestli mají možnost se stýkat se svými biologickými rodinami... V případě, kdy pracovník zjistí, že v náhradní rodině vše neprobíhá, jak by mělo, tak o tom musí informovat příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí.

V příštím čísle bychom se rádi zaměřili na konkrétní služby, které mohou neziskové organizace náhradním rodinám nabízet. Více o poskytování našich služeb naleznete na <https://prelouc.charita.cz/>

Mgr. Pavlína Křepská

OKÉNKO Z DOMOVA U FONTÁNY

Domov u fontány zatím odolává – i díky solidaritě lidí z okolí

14. dubna 2020: Důsledky současné koronavirové pandemie nemusí být jen negativní. O tom se mohli přesvědčit také v Domově u fontány, kde zajišťují péči seniorům a lidem s onemocněním demence. I když nyní zažívají velmi náročné chvíle, mají zde v poslední době také

pečný život pro naše klienty. Je to opravdu těžká doba a velká zkouška pro nás všechny," podělila se o své silné emoce ředitelka Domova u fontány Danuše Fomiczewová a dodala: „když Vám v takové chvíli někdo nezištně podá pomocnou ruku, aniž byste si o ni museli říct, cítíte velkou vděčnost.“

zdravotní stav našich klientů. V případě, že se u některého z nich objeví typické příznaky pro onemocnění koronavirem, okamžitě kontaktujeme KHS, která zajistí potřebné stěry a do 48 hodin nám sdělí výsledek. Do té doby dodržujeme karanténu u klienta i u jeho spolubydlicího. Plošné testování na

důvody k radosti. Ty pramení z projevů solidarity a sounáležitosti, které různými způsoby vyjadřují zaměstnanci, lidé z řad veřejnosti, firmy i město Přelouč, kde se Domov u fontány nachází.

„Již několik týdnů pracujeme ve všech sil – fyzických i psychických – abychom zajistili bez-

Na ředitelku Domova u fontány se v posledních týdnech začali obracet lidé i firmy, aby nabídli svou pomoc. Jednalo se např. o roušky, dezinfekci či ochranné štíty, které pomáhají zajistit bezpečnější prostředí pro klienty i zaměstnance. Domovu se dostalo i darů, které byly potěchou snad pro všechny jejich smysly – lahodné čaje, kvalitní káva, sladké laskominy nebo nádherné a krásné voňavé květiny.

„Jak se říká – v nouzi poznáš přítele. A my díky současné krizi vidíme, kolik lidí je s námi. Jestli mohu, ráda bych jim touto cestou poděkovala – jste opravdu úžasní, díky Vaší pomoci víme, že v tom nejsme sami, a to je pocit, který nám pomáhá jít dál," řekla již s lehkým úsměvem ředitelka Domova. To potvrzuje i facebooková stránka Domova, kde se pravidelně objevují poděkování mnoha lidem i firmám za obdržené dary.

Velkým benefitem Domova u fontány, kde pečují o více jak 150 klientů, je stálý zdravotnický personál, který je přítomný 24 hodin denně. I díky jejich bedlivé péči se daří klienty před novým typem koronaviru ochránit. „Velmi důsledně monitorujeme

COVID 19 se provádí pouze u zaměstnanců. S lehkou nadsázkou mohou říci, že slovo „NEGATIVNÍ“ je pro nás v tomto okamžiku velmi POZITIVNÍ – dalo by se říci, že má cenu zlata," podělila se s námi vedoucí úseku péče o klienta Jaroslava Šimková.

Domov u fontány... (ocenění)

Velikonoční pohledy pro DUF

MĚSTSKÁ POLICIE informuje

Jak asi všichni víte, na základě nařízení vlády ČR do odvolání vůbec neřešíme placené stání a parkovací zóny. To ale neznamená, že ostatní přestupky na úseku dopravy necháváme bez povšimnu-

Městská policie Písecký rošť
Československé armády 1665
tel.: 466 959 660
mob.: 736 641 952

VÝZVA
pro nepřítomného řidiče motorového vozidla

RZ (SPZ)

Dostavte se ve vlastním zájmu nejpozději do 15 dnů na služebnu městské policie ve věci důvodného podezření ze spáchání přestupku dle:

☐ § 125c odst. 1 písmena k) zákona č. 361/2000 Sb.
☐ § 125c odst. 1 písmena f) bod 11 zákona č. 361/2000 Sb.
☐ § 4 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb.
☐ jiné jednání §

Protiprávní jednání

dne: místo:

čas zjištění:

ident. číslo a podpis:

Vezměte s sebou tuto výzvu, doklad totožnosti a další doklady potřebné k řešení přestupku. Nedostavíte-li se ve stanovené lhůtě, bude přestupek oznámen příslušnému správnímu orgánu.

tí. Pokud se vám za sčeračem vašeho vozu objeví „parkovačka“ nemusíte se vůbec obávat k nám přijít ohledně vyřízení přestupku. Strážník, který

s vámi bude událost na služebně řešit, je od vás oddělen sklem a samozřejmě má nasazenou ochrannou roušku. Navíc jsme podstoupili vyšetření RA-

PID TEST na přítomnost COVID 19 s výsledkem negativní. ☺ Na vyřízení přestupku, jak vidíte na přiloženém obrázku, máte 15 dnů. K řešení těchto dopravních přestupků se můžete dostavit každý den od 8:00 do 19:00.

Výpis některých událostí

Paní uvízla na balkóně

Strážníci na základě telefonického oznámení vyjeli do ulice E. Beneše. Zde, jak uvedla oznamovatelka, je slyšet „zoufalé“ bouchání na okno. Na místě bylo zjištěno, že sousedka oznamovatelky je „uvězněná“ na balkóně. Doma má navíc nemocného syna. Na místo byl přivolán zámečnický, který odborně, a hlavně bez poškození otevřel dveře a paní se mohla vrátit domů. Kromě lehkého prochlazení se naštěstí nic nestalo.

Alkohol a horké hlava, špatné spojení

Při kontrolní činnosti zastavila hlídka MP paní K. K. a oznámila, že její spolubydlící po požití většího množství alkoholu napadla třetího obyvatele bytu. Strážníci na místě události zjistili, že paní P. K. a pan D. Š. řešili osobní problémy ostrou hádkou a údajně měla padnout i jedna facka. Dechová zkouška potvrdila, že paní P. K. požíla větší množství alkoholu (1,5 promile). Jelikož ale s hlídkou komunikovala bez problémů, a kromě znečištění od vlastních zvratků byla zdravotně v pořádku, což konstatovala i přivolaná posádka ZZS, strážníci vyřešili událost domluvou a pokračovali v kontrolní činnosti.

Zastavili vlak

Zpoždění osobního vlaku směr Heřmanův Městec zapříčinili dva mladíci, kteří se ve vlaku navzájem fyzicky napadali a následně se začali honit po nástupišti. Přivolaná hlídka MP situaci uklidnila a věc následně předala k šetření místní policii. Mladíkům tak nehrozí jen postih za vzájemné napadání, ale čeká je taky finanční „odměna“ ze strany ČD z důvodu zpoždění vlaku.

Ještě připomínám naše telefonní čísla:

tísňová linka **156** – ne z mobilních telefonů
tel.: **466 959 660**
mobilní tel.: **736 641 952**
e-mail: **mp@mestoprelouc.cz**
– neoznamovat akutní záležitosti, které se musí řešit okamžitě

Za Městskou policii
Leoš Slavík, DiS., velitel MP Písecký rošť

Pravidla silničního provozu 25

Od povinnosti platby budou na základě oznámení provozovatele vozidla v systému časového zpoplatnění osvobozena: vozidla vybavená zvláštním výstražným světlem Vězeňské služby ČR, zdravotnické záchranné služby, přepravy pacientů neodkladné péče a zdravotnické dopravní služby, složky integrovaného záchranného systému, Policie ČR s nápisem „POLICIE“, ozbrojených sil ČR, včetně vozidel Vojenské policie s nápisem „VOJENSKÁ POLICIE“ a vozidel ozbrojených sil jiného státu, celních orgánů s nápisem „CELNÍ SPRÁVA“, hasičských záchranných sborů a jednotek dobrovolných hasičů s nápisem „HASIČI“, obecní nebo městské policie s nápisem „OBEČNÍ POLICIE“ nebo „MĚSTSKÁ POLICIE“, Vězeňské služby ČR se zvláštním barevným provedením. Dále vozidla Generální inspekce bezpečnostních sborů a Bezpečnostní informační služby, vozidla domova pro osoby se zdravotním postižením, slouží-li k přepravě postižených osob, Správy státních hmotných rezerv, správce zpoplatněné komunikace a vozidla používající jako palivo elektrickou energii nebo vodík (výlučně, nebo v kombinaci s jiným palivem). Bez nutnosti předchozího oznámení provozovatele jsou osvobozena vozidla s vojenskou SPZ nebo značkou pro historická a elektrická vozidla. Dále pak auta přepravující těžce zdravotně postižené občany (držitele průkazu ZTP nebo ZTP/P), vozid-

la přepravující nezaopatřené děti, které jsou léčeny pro onemocnění zhoubným nádorem nebo hemoblastosou a vozidla při provádění záchranných a likvidačních prací a při ochraně obyvatelstva.
(pokračování přístě)

Ing. Martin Moravec, Ph.D., dopravní specialista

Pohřební služba a kamenictví Horák

Provádíme kompletní služby v pohřebnictví pro obřadní síň Pardubice, Chrudim a po celé ČR včetně církevních pohřbů a zahraničních převozů za nízké ceny.

Pohřební pohotovost 24 hodin denně včetně víkendů a svátků. Tel.: 776 86 86 00.

VŠECHNY NÁLEŽITOSTI SPOJENÉ S POHŘBEM VYBAVÍTE JEDINĚ U NÁS NA JEDNOM MÍSTĚ.

Kancelář: Pardubická 1495, Písecký rošť (naproti hotelu Fontána)
PO–PÁ 8.00 – 13.00 hod.

Úřad práce ČR

Trh práce na Písecký rošť

Krajská pobočka v Pardubicích Kontaktní pracoviště Písecký rošť

K 31. 3. 2020 evidoval Úřad práce ČR celkem 225 678 uchazečů o zaměstnání. To je o 1 691 méně než v únoru a o 1 375 osob méně než před rokem. Zároveň jde o nejnižší březnovou hodnotu od roku 1997, kdy bylo bez práce 199 597 lidí. Z celkového počtu nezaměstnaných bylo v uplynulém měsíci 206 113 dosažitelných uchazečů. Podíl nezaměstnaných osob zůstal na 3 % (únor 2020 – 3 %, březen 2019 – 3 %). Zaměstnavatelé nabízel v březnu prostřednictvím ÚP ČR 342 287 volných pracovních míst, z toho 11 295 v rámci dohod mimo pracovní poměr, tj. na DPP nebo DPČ. Celkem 79 963 volných míst bylo tzv. „bez příznaku“ pro cizince (absolutní hodnota bez rozlišení profese a regionu – 2,8 uchazeče na 1 volné pracovní místo). U dalších 262 324 pozic, tedy téměř 77 %, pak zaměstnavatelé uvedli, že by na ně chtěli přijmout i pracovníky ze zahraničí. V mezinárodním srovnání měla ČR podle posledních dostupných dat EUROSTATU (za únor 2020) nejnižší míru nezaměstnanosti v celé EU.

Statistika nezaměstnanosti – okres Pardubice březen 2020

V březnu klesl celkový počet uchazečů o zaměstnání na 8 117, počet hlášených volných pracovních míst klesl na 25 087 a podíl nezaměstnaných osob klesl na 2,3 %.

<https://www.mpsv.cz/web/cz/mesicni>

Pro zaměstnavatele:

Hlášení volných pracovních míst + tiskopis formuláře hlášenky najedete na <https://www.uradprace.cz/web/cz/hlaseni-volnych-pracovnich-mist-1>

Pro občany:

kde najdete formuláře – <https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare>

žádost o zprostředkování zaměstnání –

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zadost-o-zprostredkovani-zamestnani>

žádost o podporu v nezaměstnanosti –

<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zadost-o-podporu-v-nezamestnanosti>

<https://www.uradprace.cz/web/cz/elektronicka-komunikace>

V souvislosti s aktuální situací upravuje ÚP ČR úřední hodiny. Osobní jednání v rámci níže uvedených termínů je možné pouze po předchozí e-mailové/telefonické dohodě.

Od 20. 4. 2020 – úřední hodiny pracovišť ÚP ČR.

Pondělí: 8:00 – 17:00

Středa: 8:00 – 17:00

Tato změna platí do odvolání.

Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu v obcích s rozšířenou působností Pardubického kraje:

Písecký rošť 2,9 %, Pardubice 2,0 %, Holic 1,7 %

Vybrané obce region Písecký rošť – Údaj o počtu nezaměstnaných v obcích je získán ze statistiky obcí (GIS0) z IS Okr práce

název	Uchazeči (UoZ) o zaměstnání celkem	Podíl nezam. na obyvatelstvu v %
Písecký rošť	165	2,4
Chvaletice	70	2,8
Břehy	29	4,2
Choltice	19	2,6

Nejvyšší nezaměstnanost za měsíc březen 2020 byla v obcích regionu Písecký rošť:

Morašice 9,1 % (4), Tetov 6,9 % (7), Přepychy 6,7 % (3), Litošice 6,4 % (6), Turkovice 6,4 % (12), Strašov 5,9 % (14), Sovolusky 5,7 % (6), Žáravice 5,5 % (4).

Informace příjemcům rodičovského příspěvku

tel. kontakt: 950 144 501/502/504

Kontakty:

vedoucí 950 144 407
martina.malinska@uradprace.cz
zprostředkování zaměstnání 950 144 401
NSD – hmotná nouze 950 144 520/503
SSP 950 144 501/502/504
příspěvek na péči 950 144 521/505/723
dávky OZP (průkazky) 950 144 506
Další informace najdete na: www.mpsv.cz a www.uradprace.cz
„Zpráva z podkladů ÚP“

HLEDÁME NOVÝ TVÁŘE

v oborech: **ELEKTRO,
MĚŘENÍ A REGULACE**

MILUJEME
TECHNOLOGIE,
SVOBODU
A NEZÁVISLOST

www.sumo.team | 605 248 049

Petr Jakeš (1940–2005) – rodák z Přeloučska, který zkoumal vzorky hornin z Měsíce

Jedním ze zajímavých a velmi úspěšných rodáků Přeloučska z 20. století je určitě geolog a geochemik

RNDr. Petr Jakeš, Ph.D. (CSc.), který se proslavil jako odborník na vulkanické procesy na Zemi a nebeských tělesech, dále též zkoumal meteority a dokonce i měsíční horniny. Na letošní rok připadá 80. výročí jeho narození a bohužel také 15. výročí jeho úmrtí. V minulosti o něm např. už psal několikrát v Přeloučském Roštu František Hollmann, opakování však v tomto případě neuškodí. Doplníme také informace z jiných zdrojů.

Petr Jakeš se narodil 2. května 1940 ve Břehách u Přelouče v domě čp. 169 v dnešní Štěpánkově ulici, byl katolického vyznání. Otec František Jakeš byl v té době 29 let star a byl radiotechnik, matka Růžena se za svobodna jmenovala Borůvková a v květnu 1940 jí bylo 22 let. Petr byl prvním dítětem, jelikož svatbu měli rodiče v červenci 1939 v Kolíně. Pokřten byl 12. května 1940 přeloučským farářem Čechetkou. Petr Jakeš v dále zmíněném životopise zpětně uvedl, že jeho otec pracoval od roku 1936 v přeloučských radiozávodech, a to na různých pozicích. Matka pracovala do mateřské dovolené jako úřednice v kolínském octárně a od roku 1949 opět jako úřednice, tentokrát v přeloučském hospodářském družstvu a poté jako vedoucí účetní v Okresním ústavu národního zdraví v Přelouči. Dále měl Jakeš mladší sestru.

Jakešovo základní a střední vzdělání ovlivnily komplikované školské reformy v letech 1948 a 1953. V září 1946 nastoupil do obecné školy ve Břehách-Výrově, kde studoval pět let. Pokračoval pak na střední škole v Přelouči, kterou ukončil roku 1954. V letech 1954–1957 si pak doplnil výběrové vzdělání na Jedenáctileté střední škole v Přelouči. Jednalo se vlastně o reorganizované gymnázium, které bylo v Přelouči zavedeno teprve roku 1953 a sídlilo v dnešní „staré škole“ na Masarykově náměstí. Maturoval 6. června 1957 s vyznamenáním. Z maturitního vysvědčení např. zjistíme, že jako volitelný předmět si Jakeš zvolil chemii a vytáhl si otázky „alkoholy“ a „vyložit oxidaci a redukci“.

Ve svém životopise, který roku 1957 přiložil k přihlášce maturitní zkoušky, o sobě píše další zajímavosti. Např. od čtvrté třídy národní (základní) školy byl členem pionýrské organizace a v osmé třídě se stal „předsedou skupinové rady pionýrské organizace“ přeloučské školy. Ve čtrnácti letech byl přijat do Československého svazu mládeže. A jak se dostal

ke geologii? Ve výše zmíněném životopise uvádí následující: „Vesnické prostředí, ve kterém jsem vyrůstal, bylo příležitostí k tomu, abych svůj volný čas prožíval v přírodě se svými kamarády. Často jsme chodili do lesa, nebo jezdili na kole do okolí. Nejčastějším cílem byla naleziště minerálů a zkamenělin v okolí Přelouče a Čáslavi.“ Dále uvádí, že jej inspiroval jeho bratranec F. Novák k založení vlastní mineralogické sbírky a dokonce absolvoval ještě před maturitou měsíční prázdninovou brigádu v Ústavu pro výzkum rud v Kutné Hoře.

V letech 1957–1962 studoval a absolvoval obor ložiskové geologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracoval nejprve jako geolog v Geologickém ústavu ČSAV. V letech 1967–1972 využil vhodné politické situace a dařilo se mu hostovat na vědeckých institucích po celém světě na různých státech. Studoval na Australské národní univerzitě ve městě Canberra a také v japonském městě Kanazawa, kde získal titul Ph.D. (u nás dosažitelný až od roku 1998).

V letech 1970–1972 pak dokonce působil jako vědecký pracovník v Lunar Science Institute (Ústav pro vědy o Měsíci) v americkém Houstonu. Přijel sem i s rodinou na jaře 1970 a podařilo se mu již roku 1971 krátce po své třicítce „dotýkat Měsíce“. Zajímavé Jakešovy vzpomínky na tento výzkum se můžeme dočíst např. v knize Češi v kosmu od Karla Pacnera. Uvedme zde pouze, že Jakeš měl spolu se svými americkými kolegy jedinečnou šanci zkoumat vzorky hornin přivezené v rámci expedice Apollo 14 (1971), Apollo 15 (1971) a ze sovětské Luny 16 (1970).

Jelikož nebyl straník, výzkum pro NASA pro něj v komunistickém režimu znamenal po návratu koncem roku 1972 paradoxně nucený odchod z ČSAV apod. a musel tak nastoupit do Ústředního geologického ústavu, kde pracoval v letech 1973–1990 na různých pozicích od geologa mapéra až po náměstka ředitele pro geologický výzkum. Přesto mohl na přelomu let 1973/1974 odjet do Houstonu znovu, musel však nechat rodinu doma. Tentokrát zkoumal vzorky z Luny 16 a spolu s vědcem Rossem Taylorem (1925) vytvořil roku 1974 teorii o vzniku měsíce známou jako Jakeš-Taylor 1974, přednesli ji na konferenci v Moskvě. Druhý Jakešův pobyt v Americe trval asi půl roku. Později snad kolem poloviny 80. let hostoval dle Hollmanna v Kjótu v Japonsku a roku 1982 vedl expedici do jihoamerického Ekvádoru.

Naplnio se ale do vědeckého života vrátil po roce 1989, kdy působil např. na Akademii věd nebo na Univerzitě Karlově. Pracoval ale znovu i v zahraničí. Např. byl členem vědecké

rady Lunar and Planetary Institute v Houstonu, začátkem 90. let zde přednášel i na univerzitě. Učil ale také v Paříži a v jisté době působil i v SSSR, Vietnamu a Sýrii. Od roku 1993 až do konce svého života však pracoval převážně na Přírodovědecké fakultě UK v Praze, mezi studenty byl velmi oblíbený. V této době se dokonce účastnil přípravy na výzkum planety Mars.

Byl též velmi zdatný publicista. Napsal řadu vědeckých studií, publikací a učebnic, jakožto i populárně vědecké články a knihy (např. *Cesty za Hefajstem*, *Planeta Země* nebo *Za sopkami Pacifiku*). Vědu popularizoval také v pořadu Vědník na České televizi nebo v pořadu Meteor na Českém rozhlasu. V letech 1972–2005 vyšlo více jak dvacet knih, kterých byl autor či spoluautor, některé dokonce i v ruštině, němčině, francouzštině a angličtině. Posledním jeho významným dílem je kniha *Vlny hrůzy: zemětřesení, sopky a tsunami* (2005), která byla reakcí na známé zemětřesení v Indickém oceánu v prosinci roku 2004. Také publikoval přes 90 článků v odborných časopisech a sbornících. Roku 2000 obdržel od Akademie věd ČR Cenu za popularizaci vědy.

Na Přeloučsko však nezapomněl. Často přednášel pro Klub rodáků a přátel Přelouče v Praze a ještě po roce 2000 jezdil navštěvovat svoji matku do Domova u fontány. Zemřel v relativně mladém věku v nedožitých 66 letech dne 29. 11. 2005 v Praze. Již roku 1999 po něm byla pojmenována jedna planetka jménem „Petrjakeš“. Této pocty se z osobností našeho regionu dostalo jinak snad jen karikaturistovi Vladimíru Jiránkovi (1938–2012), který žil v první polovině 50. let v Telčicích (dnes Chvalčice) a „svou“ planetku měl od roku 1997. Velkou shodou náhod byli téměř spolužáci, Jiránek maturoval na přeloučské jedenáctiletce v roce 1956. Po dva roky se tak na chodbách přeloučské „staré školy“ potkávali, aniž by tušili, že budou mít za více jak čtyřicet let podobné ocenění.

Naopak z mladších vědců z Přeloučska, kteří se zabývají „vesmírnou problematikou“ a spolupracují s NASA přímo v Americe, můžeme jmenovat „vesmírného architekta“ Ondřeje Douleho (1978), který pochází z Řečan nad Labem. O něm si ale povíme více třeba někdy jindy.

Použitá literatura a prameny:

DULÍČEK, Lukáš. *Vývoj právní regulace středního školství na našem území*. Brno, 2014. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. 74 s.
PACNER, Karel. *Češi v kosmu*. Praha: Academia, 2011. 191 s.

HOLLMANN, František. PhDr. Petr Jakeš, CSc. – 55. výročí narození. *Přeloučský Rošt*, 1995, č. 5, s. 4
HOLLMANN, František. Za PhDr. Petrem Jakešem, CSc. *Přeloučský Rošt*, 2006, č. 1, s. 20
HOLLMANN, František. K nedožitým jednadsm-desátinám vědeckého pracovníka Petra Jakeše, promováného geologa, PhDr. CSc. – rodáka ze Břehů u Přelouče. *Přeloučský Rošt*, 2011, č. 4, s. 11
Matrika MÚ Přelouč

TYČ, Miroslav. *Břehy: historie a současnost obce v ohledu Opatovického kanálu a souvisejících vodních ploch a cest*. [Břehy]: Polabský Zlatý pruh, 2008. 31 s.
Státní okresní archiv Pardubice, fond Gymnázium Přelouč, Maturitní protokoly, 1957
Městské muzeum v Přelouči, fond Slavín, složka Petr Jakeš a Vladimír Jiránek
Wikipedia, heslo Stuart Ross Taylor a Petr Jakeš

PERTOLD, Zdeněk. *Univerzita Karlova ztratila vynikajícího vědce Petra Jakeše* (článek online)
Autor fotografie Petra Jakeše z roku 2002 je Jan Schejbal (idnes.cz)

Mgr. Matěj Pešta,
správce muzejních sbírek, KICMP,
+420 731 697 085, muzeum@kicmp.cz

Drobné kamenné památky Přeloučska. Renesanční a barokní náhrobníky v Turkovicích

Často se nám stane, že na nás dýchnou dějiny a my nevíme, co se v tom kterém místě odehrávalo, můžeme se jenom domnívat a usuzovat z památek, které zůstaly zachovány. Kolikrát jsou pro nás na těchto památkách i vzkazy. Dokážeme tyto vzkazy přečíst, rozlušit, porozumět jim? Pro toho, kdo umí číst staré písmo, je to maličkost – v dnešním případě pomohou odborníci přes paleografii a heraldiku či historici umění. Na jedno takové místo se vypravíme. Jsou to Turkovice, konkrétně náhrobky kolem kostela sv. Martina. Co nám vzkazují?

V areálu turkovickeho hřbitova je ve zdi oválného půdorysu vedoucí ke kostelu sv. Martina sedm (resp. devět) kamenných náhrobníků, které jsou z větší části figurální. Náhrobníky jsou převážně kamenné náhrobní desky, které kryjí hrob v podlaze nebo zdi kostela s nápisem o zemřelém, často i jeho reliéfem či erbem. Typické jsou pro pozdní gotiku a hlavně renesanci. Od josefinského zákazu (2. polovina 18. století) pohřbívání ve městech byly náhrobníky přemísťovány jako památníky.

Na náhrobnících vidíme reliéfy a erby majitelů podhořanského panství (Turkovice byly k někdejšímu přeloučského okresu připojeny až roku 1950). Jdeme-li od klasicistní pohřební kaple, můžeme postupně zhlédnout náhrobníky těchto majitelů panství a jejich rodinných příslušníků (z důvodu omezeného rozsahu článku uvádíme jen základní údaje, v závorce je uvedena datace): 1) Kateřina z Bydžova (zřejmě 1596), 2) Jindřich Gerštorf z Gerštorfu a na Podhořanech (1602), 3) Lidmila z Kralovic (datace se nepodařilo určit), 4) Salomena z Gerštorfu (1617), 5) zcela poškozený náhrobník, dříve snad patřil Anně Balbině z Worličné a z Gerštorfu (1599), 6) Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu a na Podhořanech (1608), 7) neznámý rytíř s helmici (zřejmě 1602), 8) velmi poškozený náhrobník, dříve patřil Josefu Antonii Zárubové, paní na Podhořanech a Turkovicích (1752), 9) Barbora Rašínová, rozená Meklenburgová (1753).

Podle staršího článku historičky umění Alžběty Birnbaumové z roku 1929, který autorům laskavě poskytl p. Miroslav Krejčík, by první až šestý z náhrobníků měl být z bílého mramoru, jen sedmý je z pískovce a osmý a devátý z opuky. Dochování nápisů a výzdoby náhrobníků je různé, čas již zapracoval a rozdíl jsou i oproti stavu v roce 1929. Celý areál kostela, hřbitova i pohřební kaple je společně s náhrobníky památkově chráněn od roku 1958.

A co vy? Dáte se do studia písmo, abyste mohli sami číst a nemuseli jste čekat, až vám to někdo vysvětlí, tak jako čeká spoluautor článku?

Text+foto: Jiří Rejl (kurziva) a Matěj Pešta

Fotohádanka

Pro dubnovou fotohádanku bylo správné znění: „**Fotografie Františka Prášila ukazuje tzv. lípu svobody, která byla vysazena roku 1919 na paměť vzniku Československé republiky. Nacházela se na někdejší náměstí Svobody na dnešní křižovatce ulic Pardubická-Kladenská. Před ní vidíme ještě podstavec sochy z někdejšího pomníku Antonína Švehly a v pozadí jsou domy v místech pozdější budovy hotelu Fontána. V roce 1973, kdy byla fotografie pořízena, probíhala v tomto úseku zrovna stavba nového průtahu městem a lípa mu musela ustoupit. Byla přemístěna i s kořeny k sídlišti (později u ní vznikla budova školní jídelny čp. 1714), kde se ale neuchytila a v 80. letech 20. století byla odstraněna.**“ Na základě losování se výhercem se stal **Václav Vozenílek**. Gratulujeme a prosíme, aby se dostavil do redakce Roštu, Městský úřad Přelouč, 3. patro. Čeká zde na něj věčná odměna. Květnovou fotohádanku zasílejte jako vždy na [mail: rost@mestoprelouc.cz](mailto:rost@mestoprelouc.cz). Děkujeme a těšíme se na vaše odpovědi.

ZA PAMĚTNÍKY DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

V tomto měsíci si připomínáme 75. výročí konce druhé světové války. Setkání s pamětníky tohoto těžkého a tragického období bývá fascinující. Neváhal bych hovořit téměř o mystickém zážitku, kdy se náhle dotýkáme toho, čeho se běžně dotknout nemůžeme. Fascinuje mě, když babička vzpomíná, jak viděla dým z hořících Ležáků. Vracela se tehdy autobusem ze školy v Chrudimi domů do Trhové Kamenice. Je to informace poměrně chudá, přesto na mě silně působí. Stejně tak, jako když vypráví, jak se její bratr Petr Dejnožka, tehdy vysokoškolský student medicíny, po 17. listopadu 1939 ukrýval v hájovně Tarabce, když vzpomíná na místní Židy, majitele vlasářských dílen, kteří skončili svůj život v koncentračních táborech, nebo na krvavý květen 1945, který přinesl v Kamenici řadu obětí (včetně umučeného faráře Kučery), kdy babička prchala do kopců na Zubří, aby si zachránila život. Možná se i ve vašich rodinách tradují podobná vyprávění.

Společně se samozřejmě zaměříme na náš region. Také vyrazíme za pamětníky druhé světové války, ale poněkud jiného druhu. Lze o nich například říct, že je můžeme navštívit kdykoli, dokonce i v časech karantény, a to beze strachu, že bychom je nakazili pro ně smrtelnou chorobou. Tito pamětníci nejsou totiž lidé, ale stromy.

Vepsáno do stromové kůry

Všichni to známe z procházek do přírody – kmen stromu se často stává rozličným jedincům záznamovou plochou. (Ideální je pro tento účel šedá kůra buků.) Na kůře nacházíme „zvěčňena“ jména, iniciály, data, symboly láskyplné i oplzlé, někdy záhadné, jako jsou třeba zkřížené husitské zbraně nad Brlohmem. Nejedná se rozhodně jen o české specifum, je to jev všeobecně lidský. Nedávno jsem si například s chutí přečetl krásnou knihu A. V. Friče Indiáni Jižní Ameriky, vyřazenou z přeloučské městské knihovny, a tam se píše: Zalíbí-li se příslušníci kmene Pilagá mladík, udělá u stezky, kterou mladý muž chodí, na kmeni stromu dřevěným uhlím klikatou čáru. Mladík, když se dozví, která z žen čáru nakreslila, a když se mu tato žena zamlouvá, vyseká klikatou čáru do kmene a ta se pak stává „pomníkem“ jejich lásky, k němuž později vodí i své děti. Nás dnes ale budou zajímat jiné klikaté čáry. Za jejich vyřtím nestojí láska nebo jiná touha, ale válka a snaha o maximální ekonomické využití našich zemí.

„Válečná mašinerie fašistů se obrátila i proti krásným lesům v okolí Litošic a Krasnice.

Lesy byly doslova drancovány. Němci těžili dřevo jak pro přímé válečné potřeby, tak pro chemický průmysl. Lesní úřad v Litošicích zabezpečoval těžbu paliva, tzv. kladního dříví na stavby a prkna, „dolovinu“ pro výdřevu v dolech, „buničinu“. Výkup dřeva zabezpečovaly pověřené pily a tzv. velkokupci. Ve zdejší revíru to byla firma Kvasňa z Horušic a Dobiáš z Časlavi. Jako lesní dělníci pracovali obyvatelé Litošic a Krasnice, někteří za palivo, jiní na základě pracovní povinnosti,“ píše se v litošické kronice. 1/ Toto zmiňované drancování lesů mělo však i jinou podobu, a ta nás dnes bude zajímat především – byla to těžba pryskyřice z borovic.

Tato těžba pryskyřice měla u nás dlouhou tradici, smolaření bylo již ve středověku jedním z řemesel. V moderní době bylo však již na ústupu a vracely se k němu spíše časy nedostatku a experimentů – doba světové hospodářské krize, druhé světové války či 6. pětiletka let 1976–1980. Pryskyřice se v moderní době zpracovávala v továrnách chemického průmyslu, získávan z ní byl terpentýn, jenž se stával složkou rozličných barev, laků, mazadel, tmelů, mýdla, vosků na nábytek či krémů na boty. Destilačním zbytkem pak byla kalafuna.

Za druhé světové války zasáhla těžba pryskyřice ohromné množství borovic, např. v záznamech Františka Slacha, které se vztahují k plaskému polesí, je uveden údaj 100 000 borovic. 2/ Dnes už z nich zbývají jen nepatrné zbytky.

Jak se těžila pryskyřice

Pokračujeme dalšími řádky litošické kroniky: „S touto těžbou se začalo na podzim 1941. Vzrostlé borové lesy byly rozděleny na úseky, ty označeny žlutými pásy papíru. V těchto úsecích dělníci pod dozorem dohlížitelů zbavovali postupně kmeny hrubé kůry do výše dospělého člověka. Tak vzniklo tzv. okénko. Taková okénka byla na stromě až tři. Kůra mezi okénky byla ponechána, aby strom nezahynul.“ Tomuto okénku se také říká lizina. Seškrabáním kůry až po nejspodnější tenkou vrstvičku vznikla plocha, ze které byla posléze těžena pryskyřice. „Na jaře se v okénkách vyřizly zářezy tvaru V. Tak jak se strom po zimním období probouzel, stékala pryskyřice z jednotlivých ramen do středu a odtud spojovacím svislým řezem do nádobek zavěšených na spodním okraji okénka.“ Lizinu rozděloval v polovině svislý sběrný žlábek, k němuž směřovaly pod úhlem 45° jednotlivé zářezy – žebra. První

zářezy byly vytvořeny kolem poloviny dubna a postupně přibývaly další. Tam, kde se žebra ve sběrném žlábků setkávala, byl připevněn také svodný plíšek, aby pryskyřice snadněji stékala do kalíšků.

„Nashromážděná pryskyřice byla slévána do větších nádob a odtud do sudů. Sudy odváželi ke zpracování. V každém úseku těžby uskladnili nádobky, sudy a jiné pomůcky ve zvláštních skladištích. Ta byla vyhloubena v zemi, ohrazena stěnami za smrkových větví pokrytých mechem a hlínou. Na tuto práci nasadil Ústav práce v Časlavi obyvatele z okolních obcí. Z Krasnice to byly např. Marie Hudcová a Anna Honová. Denně musely shromáždit 700–800 nádobek za mzdu 24,50–28 K.“

Za dosud stojícími borovicemi

Litošická kronika vypráví o tom, že ještě dlouho po válce stály deformované borovice jako němí svědkové nacistického drancování. Dnes už z nich zůstal jen malý zlomek, najít se ale stále dají. V následujícím textu bych chtěl přiblížit dvě taková místa.

První z nich se nachází nedaleko obce Litošice při silnici směřující na Svobodnou Ves. (Orientačním bodem nám může být dopravní značka snižující rychlost na 70 km/h na protější straně silnice.) Jedná se o skupinu pouhých čtyř borovic, kterou lze snadno přehlédnout, protože jen jedna lizina je obrácena směrem k silnici.

Druhá skupina, tvořená dvanácti borovicemi, se nachází u lesní cesty směřující od Krasnické rokle směrem k Morašicím. (Vede tudy zelená turistická stezka.) Jsme tu již v místech, kde jsou Morašice na dosah a směrem na sever se nám otevírá pohled do krajiny, konkrétně hlavně na Zdechovice. Cestu na druhé straně tu blíže, tu ve větší vzdálenosti lemuje skupina borovic, již opět můžeme lehce přehlédnout z téhož důvodu jako u Litošic – většina lizin je odvrácena od cesty. Co lze o těchto šestnácti litošických a morašických borovicích napsat?

Zmíněné stromy mají průměrný obvod kmene kolem 125 cm. U Morašic lze mezi nimi nalézt borovice, které mají obvod značně menší (85–95 cm). U nich lze předpokládat, že menší vzrůst je ovlivněn právě poškozením z dob války. Naopak lze tamtéž nalézt také dvě borovice, které je pro jejich obvod kolem 173 cm možné považovat za mohutné. Jedna z nich je výjimečná tím, že jsou na ní proti sobě umístěny dvě liziny, všechny ostatní borovice mají po jedné.

Těžba kaučuku v jihoamerickém pralese. Podobně se těžila za druhé světové války pryskyřice borovic

Detail liziny jedné z litošických borovic

Liziny jsou ze 2/3 odvrácené od cesty. Lizina bývá v průměru kolem 50 cm dlouhá, měřeno od hrotu prvního V po hrot posledního V. Lze se ale také setkat s lizinou dlouhou až 72 cm, u Litošic lze na druhou stranu nalézt lizinu z velké části zarostlou kůrou, obnažená zůstává pouze její prostřední část o délce pouhých 32 cm.

Šířka liziny se pohybuje kolem 35 cm, je však i v jedné lizině poměrně dost proměnlivá – v důsledku zarůstání kůrou, obalení válelem pryskyřice a patrně i růstu.

Do prostoru liziny se obvykle vejde po 40 drážkách (žebrech) z levé i z pravé strany. Tvoří tradiční tvar písmene V a setkávají se v prostřední linii sběrného žlábků, pokračujícího často ještě několik centimetrů pod hrotem posledního V.

Skupina borovic poškozených těžbou od Morašic

Detail žeber sbíhajících se do sběrného žlábků (Morašice)

Mnohé z těchto borovic jsou na konci své existence (Morašice)

Dvoji znetvoření

Většina z těchto borovic je dnes již suchá a napadená kůrovcem. U Litošic již uschly tři ze čtyř, u Morašic sedm z dvanácti. Poměr mrtvých a živých borovic je tak 10:6.

I dosud žijící borovice jsou ohrožené a záhy je nemine osud jejich mrtvých „kolegů“. Nelze než konstatovat, že druhou světovou válku dokázaly přežít, vyrovnaly se i s poškozením, ale současné poměry vleklého sucha a kůrovcové kalamity přežít nedokáží. Nejsou jen připomínkou druhé světové války, ale jsou stejnou měrou obrazem světa, v němž nyní žijeme a který spoluvytváříme.

Poznámky:

1. Tato i následující pasáže pochází z obecní kroniky (Pamětní kniha – obec Litošice), je-

jíž text je mj. dostupný na oficiálních stránkách obce (www.litosice.cz).

2. Zajímavé vzpomínky Františka Slacha na těžbu pryskyřice za druhé světové války (ovšem v plaském polesí) jsou součástí článku Pavla Wünsche a Tomáše Mahaje Smolaření a výroba dehtu (Brdské listy, 24. 6. 2013).
3. Za bližší určení umístění borovic u Litošic děkuji panu Petru Březinovi. Budou snad i další místa, kde tyto borovice dosud stojí. Pan Petr Březina napsal: „Jinak si pamatuji, že se jich poměrně dost nacházelo v lese podél stejné silnice, ale vlevo a zhruba 300 metrů a více od silnice v pásu lesa cca 500 metrů širě, ale zde jsem na ně nenarazil již několik desetiletí.“

Martin Štěpánek

Krajina a příroda

Přeloučsko je velice zajímavým regionem Čech. Jeho území je tvořeno ze dvou nápadně odlišných celků.

Jižní část tvoří oblast Železných hor, kde se od nepaměti těžila železná ruda, od čehož získala tato část Českomoravské vrchoviny svůj název. V Železných horách je mnoho přírodovědně zajímavých míst. Například pověstmi opředené Obří postele. Jedná se o žulové balvany v rozsáhlém lesním komplexu nad Zdechovicemi. Jak pověst praví; kdysi dávno se zde poprali čerti s obry a po těsné výhře se zde unavení obři uložili ke spánku na velkých kamenech. Pokud bychom chtěli vidět ještě jeden podobný skalní útvar, museli bychom odtud pokračovat po zelené turistické značce a po několika kilometrech bychom v lese objevili Vlčí skálu. Od čeho má svůj název, si hradě domyslíte sami. Pokud toužíte ještě po další geologické za-

Skalka u Sovolusk (0841)

Strašovský rybník (2807)

ímavosti, vydejte se asi do dva kilometru vzdálených Sovolusk. Východně od obce uprostřed pole narazíte na přírodní památku Skalku u Sovolusk. Jedná se o důkaz výlevu lávy na dně oceánu ve starohorách.

Pokud vám připadá zajímavější živá příroda, pak byste měli vědět, že na některých dříve popsáných místech, žije naše největší sova; výr velký (*Bubo bubo*), který zde i pravidelně hnízdí. Z ptáků pak můžete zahlédnout našeho největšího šplhavce; datla černého (*Dryocopus martinus*), který si své dutiny vytváří nejčastěji ve starých bucích. Tyto dutiny pak s oblibou využívá velmi opatrný holub doupeňák (*Columba oenas*). V lesních komplexech můžete samozřejmě potkat další zvířata, jako například lišku obecnou (*Vulpes vulpes*), či v současnosti běžné prase divoké (*Sus scrofa*). Na polích a loukách pak uvidíte především zajíce polního (*Lepus europaeus*) či srnce obecného (*Capreolus capreolus*). Pokud vás víc zajímá botanika, pak v lesních komplexech kromě běžných druhů rostlin roste například parazitický podbělek šupinatý (*Lathraea squamaria*) či brzy na jaře rozkvétající bledule jarní (*Leucojum vernum*).

K přírodovědně zajímavým místům Železných hor patří také soustavy rybníků. Nejhezčí jsou rybníky v okolí vesničky Rašovy, kde byly rybníky Moře a Strach vyhlášeny evropsky významnými lokalitami. Přírodovědně velice zajímavé jsou i rybníky v okolí Lipoltic s poetickými názvy, jako je Nečas, Třešňovec a Rohlíček.

Severní část Přeloučska pak tvoří Polabí, kde jsou častá odstavená ramena řeky Labe. Dvě jsou chráněna jako přírodní památky. Jedná se o Mělické labiště a Labské rameno Votoka u obce Labětín. První přírodní památka se

nachází v katastrálním území obcí Mělice a Opočinek. Ochrana tohoto ramene byla původně navržena k ochraně leknínu bělostného (*Nymphaea candida*), který zde měl v době vyhlášení velice početnou populaci. Bohužel později došlo k jeho postupnému ústupu a v současnosti zde nalezneme jen několik posledních rostlin. Druhá přírodní památka se nachází v katastrálním území obcí Labětín a Semín. Přestože je rameno již silně zazemněno (zaneseno usazeninami), i zde najdeme druhy rostlin i živočichů, vázaných na původní labskou nivu.

Dalšími přírodovědně zajímavými místy v přeloučském Polabí jsou rybníky. Těch jsou tu desítky, od úplně malých rybníčků, až po velké, zabírající plochu několika desítek hektarů. K přírodovědně nejzajímavějším patří Strašovský rybník, který je obklopen rozsáhlými slatinnými loukami, kde roste mnoho cenných rostlin. K těm nejvýznamnějším patří orchideje, především prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a prstnatec pleťový (*Dactylorhiza*

Obří postele (2102)

Labe u Přelouče (7043)

incarnata). Z ptáků v rozsáhlých rákosinách pravidelně hnízdí moták pochop (*Circus aeruginosus*), či husa velká (*Anser anser*). Některé rybníky v přeloučském Polabí jsou napájeny vodou z Opatovického kanálu. Na loukách v okolí kanálu můžeme najít vzácné rostliny, jako je například silně ohrožený česnek hranatý (*Allium angulosum*). Pokud byste chtěli vidět, jak se kanál vlévá do Labe, vydejte se za obcí Semín směrem k Labi.

Pokud již budete v Semíně, nezapomeňte navštívit další zajímavost přeloučského Polabí a to písečnou dunu. Byla vyhlášena jako národní přírodní památka a najdete ji přímo na semínské návsi. Nejcennější rostlinou je zde kozinec písečný (*Astragalus arenarius*), nenápadná rostlina, jejíž výskyt v Čechách bychom spočítali na prstech jedné ruky.

Pokud vám krajina přeloučského Polabí připadá zajímavá, pak je tu určitě ještě jedno místo, které stojí za to navštívit. Jedná se o osamělou křemencovou skálu asi dva kilometry západně od Přelouče. Tohle místo uprostřed polí vždy jitrilo lidskou fantazii. Označuje se jako Čertova skála a podle pověsti se na jejím vzniku podílel čert, který zde upustil skálu, kterou nemohl donést do Kutné Hory. Ve skutečnosti se ale jedná o poslední výstupek nedalekých Železných hor, které jsou odtud vzdáleny tak, že by tam čert kamenem určitě dohodil.

Základní literatura:

Faltysová H., Bárta F. a kol., 2002: Pardubicko. Chráněná území ČR, svazek IV.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Rosůlek F. K., 1903: Pardubicko, Holicko, Přeloučsko. Díl 1. Pardubice

Kulturní step

Z kulturní stepi jsou nejvýznamnější louky a pole. Louky pak můžeme dělit na vlhké, suché a mezofilní.

Pro vlhké louky je typickou trávou psárka luční (*Alopecurus pratensis*) s válcovitým květenstvím. Na těchto loukách se také vyskytují vstavačovitě rostliny, označované jako orchideje. Z nich na Přeloučsku můžeme obdivovat prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a prstnatec pleťový (*Dactylorhiza incarnata*). Setkat se s nimi můžeme především na loukách kolem Sopřečského a Strašovského rybníku. Na loukách u Strašovského rybníku

Hořeček nahořklý na stráni u Tupes

Česnek hranatý s modrásky na loukách u Sopřečského rybníka

roste také drobná kapradina hadí jazyk (*Ophioglossum vulgatum*), která je v travních porostech velice snadno přehlédnutelná či dekorativní lipnicovitá rostlina pčhava slatinná (*Sesleria uliginosa*) s vejcovitým květenstvím nebo suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*) s nápadným stříbřitým chmýrem. Zajímavá je i vlhká loučka pod rybníkem Švihov v Žaravicích, kde rostou přesličky největší (*Equisetum telmateia*), nebo louky v okolí Opatovického kanálu v Přelovicích, kde se vyskytuje bohatá populace silně ohroženého česneku hranatého (*Allium angulosum*).

Na suchých loukách se můžeme setkat například s hořečkem nahořklým (*Gentianella amarella*), který patří do kriticky ohrožených druhů rostlin nebo s běžnějším pčhčem bezlodyžným (*Cirsium acaule*) s nachovými úbory. Tyto rostliny můžeme na Přeloučsku vidět na postupně zarůstajících stráních v blízkosti Tupes.

Dalším typem jsou louky mezofilní, tj. ani vlhké ani suché. Typickou lipnicovitou rostlinou pro tento typ luk je ovčík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*). Vyskytují se zde druhy často obecně známé a mnohdy velice dekorativní. Z nejběžnějších druhů zde najdeme například zvonek rozkladitý (*Campanula patula*), chřastavec rolní (*Knautia arvensis*), kakost luční (*Geranium pratense*), kopretinu bílou (*Leucanthemum vulgare*), řebríček obecný (*Achillea millefolium*) či kozí bradu východní (*Tragopogon orientalis*).

Typickými živočichy pro louky je hmyz. Nejdekorativnější skupinou oživující toto prostředí jsou motýli. Ze vzácnějších druhů se na Přeloučsku vysky-

tují oba druhy našich otakárků, kteří patří k největším denním motýlům. Na labských loukách u Přelouče můžeme obdivovat vzácného modráška očkovaného (*Maculinea teleius*), či běžnějšího modráška bahenního (*Maculinea nausithous*), jejichž složitý vývoj probíhá v mraveništích.

Pole jsou prostředím, která člověk ovlivňuje svou činností nejvíce. Pěstuje zde plodiny v rozsáhlých monokulturních porostech. V současnosti je jednou z nejčastěji vysévaných rostlin brukev řepka (*Brassica napus*), pšenice setá (*Triticum aestivum*), ječmen obecný (*Hordeum vulgare*) či kukuřice setá (*Zea mays*). S těmito rostlinami se šíří i některé plevelné rostliny, jako například chrpa modrá (*Centaurea cyanus*), či ostrožka stračka (*Consolida regalis*).

Prstnatec májový na loukách u Strašovského rybníka

Otakárek ovocný v Kladrubech nad Labem

V současnosti se některé, dříve běžné plevelné rostliny stávají vzácností, což platí například pro koukol polní (*Agrostemma githago*), který je řazen do kriticky ohrožených rostlin. Co se týká živočichů, mnohé druhy se tomuto prostředí přizpůsobily, nebo využily malé konkurence a do prostředí se rozšířily. Z obratlovců se jedná především o ptáky a savce. Z ptáků zde žije bažant obecný (*Phasianus colchicus*) a křepelka polní (*Coturnix coturnix*). Bohužel z krajiny Přeloučska v posledních letech zmizela koroptev polní (*Perdix perdix*). Na polích stále ještě hnízdí čejka chocholatá (*Vanellus vanellus*) a skřivan polní (*Alauda arvensis*), jejichž počty se ale rok od roku snižují. Ze savců zde zcela určitě zastihneme hraboše polního (*Microtus arvalis*), zajíce polního (*Lepus europaeus*), srnce obecného (*Capreolus capreolus*) a prase divoké (*Sus scrofa*).

Základní literatura:

Faltysová H., Bárta F. a kol., 2002: Pardubicko. Chráněná území ČR, svazek IV. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Kohoutek M., 2005: Přírodní fenomény Pardubicka. Klub přátel Pardubicka a Společnost pro rozvoj Pardubicka. Pardubice.

Lemberk V., 1997: Příroda na Pardubicku dříve a nyní. Východočeské muzeum v Pardubicích. Pardubice.

Rosůlek F. K., 1903: Pardubicko, Holicko, Přeloučsko. Díl 1. Pardubice

Vody

Z vod jsou na Přeloučsku přírodovědně nejzajímavější samotná řeka Labe a její slepá ramena, potoky, rybníky, Opatovický kanál, písňky a periodické tůně.

Řeka Labe tvoří vodní páteř Přeloučska. Hlavní tok je v současnosti kanalizován, přesto zde můžeme zastihnout některé vzácné druhy organismů, jako například silně ohroženou vážku klínatku žlutonohou (*Gomphus flavipes*). Kolem hlavního toku pak zůstala přírodovědně velice cenná slepá ramena. Právě zde se zachovaly původní druhy rostlin a živočichů. Z nejvýznamnějších rostlin jsou to především stulíky žluté (*Nymphar lutea*) a daleko vzácnější lekníny bílé (*Nymphaea alba*) a lekníny bělostné (*N. candida*). Ze živočichů zde můžeme vidět ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), který v příkrých březích hnízdí či ze savců vzácnou a skrytější žijící vydru říční (*Lutra lutra*).

Potoky jsou dalším cenným prostředím pro mnoho rostlin a živočichů vázaných na vodní prostředí. Z bezobratlých živočichů je to například škeble rybničná (*Anodonta cygnea*), či rak říční (*Astacus astacus*). Z ryb byla v potocích zjištěna hořavka duhová (*Rhodeus sericeus*), která klade jikry do žaberní dutiny vodních mlžů.

Uměle zbudované rybníky jsou dalším zajímavým vodním prostředím na Přeloučsku. Obzvláště pak rybníky velké, na kterých můžeme pozorovat například hnízdící potápky roháče (*Podiceps cristatus*), husy velké (*Anser anser*) či labutě velké (*Cygnus olor*). Takovými velkými vodními plochami jsou především Stražovský a Sopřečský rybník s rozsáhlými rákosovými porosty. Zajímavé je i dočasné vypouštění rybníků, takzvané letnění, kdy dno rybníka osídluje rostliny s krátkým životním cyklem. Takovým druhem je například drobná lipnicovitá rostlina puchýřka útlá (*Coleanthus subtilis*), kterou můžeme najít na vypuštěném dně rybníka Černý Nadýmač uprostřed lesního komplexu mezi obcí Brěhy a Vlčí Habřina, který je chráněn jako evropsky významná lokalita. Stejnou kategorií ochrany má pak i rybník Moře v Rašovech, kde je hlavním motivem ochrany kuňka obecná (*Bombina bombina*). Rybníky jsou prostředím, kde zastihneme i další zajímavé druhy

živočichů. Z plazů například užovku obojkovou (*Natrix natrix*), z dalších obojživelníků čolka obecného (*Triturus vulgaris*), či naši jedinou stromovou žábu rosničku zelenou (*Hyla arborea*).

Přírodovědnou zajímavostí Přeloučska je Opatovický kanál. Vzhledem k době vzniku je dnes již nedílnou součástí polabské přírody. Vyskytují

Žábronožka sněžná v periodické tůni u Koles (0691)

Rak říční v Brložském potoku (6245)

se zde podobné druhy rostlin a živočichů jako v ostatních tekoucích vodách Přeloučska.

K uměle vzniklým vodním prostředím patří i písňky, vytvořené především v důsledku těžby písku pro stavebnictví. Nejrozsáhlejší písňky na Přeloučsku najdeme v katastru obcí Lohenice a Mělice. Na odkrytých písčinatech se objevují rostliny často vzácné, jako je například nahoprutka písčná (*Teesdalia nudicaulis*), drobná rostlina z čeledi brukvovitých. V příkrých stěnách vyhrabávají nory, v kterých pak hnízdí břehule říční (*Riparia riparia*).

K velkým vzácnostem v krajině patří periodické tůně, kde voda zůstává jen v určité části roku a pak vysychá. K nejtípcičtějším živočichům obýva-

jící toto prostředí patří zábronožky sněžné (*Siphonophanes grubii*) a listonozi jarní (*Lepidurus apus*), což jsou živočichové, kteří kladou vajíčka, jimž nevádí dlouhodobé vyschnutí. Takovou tůň najdeme například při okraji lesa u Koles. Mimo tyto živočichy zde najdeme i vzácného plže blatenku severní (*Catasopia occulta*).

Listonoh jarní v periodické tůni u Koles (1167)

Puchýřka útlá na dně rybníka Černého Nadýmače (7027)

Základní literatura:

Faltysová H., Bárta F. a kol., 2002: Pardubicko. Chráněná území ČR, svazek IV. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Kohoutek M., 2005: Přírodní fenomény Pardubicka. Klub přátel Pardubicka a Společnost pro rozvoj Pardubicka. Pardubice.

Lemberk V., 1997: Příroda na Pardubicku dříve a nyní. Východočeské muzeum v Pardubicích. Pardubice.

Rosůlek F. K., 1903: Pardubicko, Holicko, Přeloučsko. Díl 1. Pardubice

jímavé. Bylinný podrost bývá druhově velice bohatý. V jarním aspektu se zde vyskytují jak nápadně kvetoucí druhy rostlin, jako je dymnivka dutá (*Corydalis cava*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) či sasanka pryskyřníkovitá (*A. ranunculoides*), tak i rostliny nenápadné, jako je například pižmovka morušová (*Adoxa moschatellina*). V letním aspektu zde dominuje bršlice koží noha (*Aegopodium podagraria*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) či vizel přítula (*Galium aparine*). S fragmenty lužních lesů se nejčastěji setkáme podél slepých labských ramen. Pěkně zachovalá část lužního lesa je pak chráněna v okolí Lepějovic jako přírodní památka Meandry Struhy. Zajímavé jsou i olšiny. Například v senickém údolí zde najdeme vitální populaci bledulí jarních (*Leucojum vernalis*). U Brěhů pak v olšovém lesíku s příměsí topolů (*Populus* sp.) objevíme sněžňenku podsněžník (*Galanthus nivalis*). Dalším typem listnatého lesa, kdysi hojně rozšířeného na Přeloučsku jsou dubohabřiny. Dnes se s tímto typem lesa můžeme setkat například na osamoceném skalním výchozu v polích východně od Sovolusk, který je

Dymnivka dutá v Lepějovicích u Valů (0660)

Mláďata výra velkého u Litošic (6895)

chráněn jako přírodní památka, nebo v části Choltické obory, která je chráněna jako přírodní rezervace či v části přírodní rezervace Na Hradech v blízkosti Žáravic. Velice zajímavý je i les na Bílém kopci u Bezděkova. V jeho podrostu se vyskytuje mnoho cenných druhů rostlin. Roste zde například žindava evropská (*Sanicula europaea*), kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum*), či silně dekorativní medovník meduňkolistý (*Melittis melissophyllum*). Ze vstavačovitých rostlin zde můžeme najít okrotici bílou (*Cephalanthera damasonium*) či parazitickou orchidej hlístník hnízdák (*Neottia nidus-avis*). Bohužel z této lokality již vymizel nádherný střešníček (*Cypripedium calceolus*).

Smišené lesy bývají velice různorodé, vzhledem k převažující druhové skladbě, na které má největší podíl člověk. Vyskytují se zde i dřeviny nepůvodní, jako například borovice vejmutovka (*Picea strobus*) či dub červený (*Quercus rubra*). Pokud je do porostu vmíšen například buk lesní (*Fagus sylvatica*) a jsou-li jeho jedinci dostatečně mohutní, poskytují vhodné podmínky pro hnízdění datlů černých (*Dryocopus martius*). Jejich opuštěné dutiny pak slouží jako vhodné místo pro hnízdění mnoha jiných živočichů, jako například holubů doupňáků (*Columba oenas*), puštíků obecných (*Strix aluco*) či veverek obecných (*Sciurus vulgaris*). K dalším zajímavým druhům obývajícím smíšené lesy patří čapí černí (*Ciconia nigra*), jejichž hnízda lze najít u Stojic a Klenovky, výři velcí (*Bubo bubo*), hnízdící na skalnatých místech u Brlohu a Litošic či výskyt plavuně pučivé (*Lycopodium annotinum*) v lesním komplexu u Lhoty Sovoluské. Ve smíšených lesích Přeloučska pak objevíme většinu běžných druhů rostlin a živočichů, tak jak je známe i z jiných regionů Čech.

Základní literatura:

Faltysová H., Bárta F. a kol., 2002: Pardubicko. Chráněná území ČR, svazek IV. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Kohoutek M., 2005: Přírodní fenomény Pardubicka. Klub přátel Pardubicka a Společnost pro rozvoj Pardubicka. Pardubice.

Lemberk V., 1997: Příroda na Pardubicku dříve a nyní. Východočeské muzeum v Pardubicích. Pardubice.

Rosůlek F. K., 1903: Pardubicko, Holicko, Přeloučsko. Díl 1. Pardubice

Holub doupňák v bukové dutině u Chvaletic (3756)

Plavuň pučivá u Lhoty Sovoluské (9430)

text a fotografie: Martin Kohoutek

Kanceláře Pieta Trejbal

**Soukromá pohřební služba
v Pardubicích a Přelouči**

Vazárna květin

(květiny dle Vašeho přání)

vlastní obřadní síň v Pardubicích

Zajišťujeme:

- * převozy zesnulých po celé ČR
- * zahraniční převozy zesnulých
- * rozloučení v obřadních síních v Pardubicích, Chrudimi a po celé ČR
- * církevní obřady po celé ČR

Stálá služba 24 hodin denně:

731 441 713

www.trejbal-pieta.cz

Připravili jsme pro Vás rozšíření hrobového příslušenství včetně doplňků do kolumbářií.

Velký výběr obalů na urny.

Doplňovačka – soutěž o 2 vstupenky do přeloučského kina nebo o věcnou odměnu

Luštěte s Roštěm. Do našeho zpravodaje jsme zařadili pro menší i větší milovníky luštění doplňovačku. V každé tajence doplňovačky je ukrytý název zvířete z fotografické sbírky Petra Šimona (www.photosimon.cz).

Správné znění dubnové doplňovačky bylo: Volavka bílá

Volavka bílá (*Ardea alba*) je velký brodivý pták z čeledi volavkovitých. Dorůstá délky 85–100 cm, v rozpětí křídel měří 145–170 cm a váží 1–1,5 kg. Opeření má celkově bílé, končetiny tmavé a dlouhý zašpičatělý zobák žlutý. Ve sva- tebním šatě ji navíc na hřbetě vyrůstají prodloužená ozdobná pera, která hrají důležitou roli při námluvách. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně. Na hnízdištích se ozývá pronikavými chraptivými zvuky.

Náleží k nejrozšířenějším druhům volavek. Hnízdí v již- ní Kanadě a na území Spojených států, v jižní a střední Evropě, Africe a na Středním východě. V posledních letech začala v Evropě pronikat více na sever, od roku 1992 např. pravidelně hnízdí v Nizozemsku. Jedná se o částečně taž-

ný druh. K hnízdění vyhledává rozsáhlé rákosiny u rybníků, jezer, řek a močálů s porosty stromů a keřů. V České re- publice hnízdí nepravidelně 0–1 pár, v mimohnízdním období se pak na našem území vyskytuje pravidelně v poč- tu maximálně 70 jedinců na jednom místě. Je přísně chráněna jako silně ohrožený druh. Živí se hmyzem, obojživelníky, rybami, malými savci, převážně pak hlodavci, a občas i ptáky a plazy. Po kořisti pátrá nejčastěji v mělké vodě, ně- kdy i na polích a loukách, a to při pomalé chůzi nebo vyčkáváním v nehybné poloze.

(čerpáno z internetu)

DOPLŇOVAČKA

Tajenku doplňovačky, kterou je ..., najde- te v prostředním řádku.

1. Materiály na stavby. – 2. Ochrana na no- hy. – 3. Velké množství. – 4. Podsypávané hmoty. – 5. List v knize. – 6. Menší desky s reliéfem. – 7. Odvětví stavebnictví. – 8. Úzká prkna na podlahy palub. – 9. Urči- tá svatební květina (v pořadí). – 10. Ženy nadměrně holdující alkoholu. – 11. Špek. – 12. Údery do tváře.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
S	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S	P
A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A	Y

Výhercem dubnové doplňovačky se v rámci losování stal **Ladislav Čermák**. Moc gratuluje- me. V redakci Roštu, Městský úřad, Přelouč, 3. patro si může vyzvednout poukázku na dvě vstupenky do kina nebo věcnou odměnu.

Odpovědi nové doplňovačky zasílejte na mail: rost@mestoprelouc.cz. Pro dalšího výherce je připravená opět poukázka na 2 vstupenky do přeloučského kina nebo věcný dárek.

Platnost vstupenek bude upravena na základě znovuobnovení provozu kina v Přelouči po ukončení mimořádných opatření souvisejících s koronavirem. Děkujeme za pochopení.

KDO NEČETL NEBO NEVIDĚL FIMFÁRUM JANA WERICHA, URČITĚ DOPORUČUJEME.

Fimfárum Jana Wericha je český animovaný film z roku 2002. Je natočený na motivy knihy Fimfárum od Jana Wericha a obsahuje pohádky Až opadá listí z dubu, Splněný sen, Lakomá Barka, Franta Nebojsa a Fimfárum. Snímek obdržel Čes- kého lva za nejlepší výtvarné řešení. Ve filmu byly použity Werichovy vlastní nahrávky z 60. let, kdy pohádky namluvil. Film vyrobila společnost KF Pra- ha – Studio Jiřího Trnky, výtvarníky snímku byli Petr Poš a Martin Velišek.

Fimfárum – Jan Werich

„Fimfárum je proutek, který je jen o chlup tenčí, než ta nejtenčí rákoska, který se vejde do holinky. Pokud se jím jednou švihne, všechno v jeho okolí ztuhne a znehybní jako na obrázku. Nepohne se, dokud se jím nešvihne podruhé. Existoval pouze jeden a ten měl čert...“

PRO DUBNOVÉ LUŠTĚNÍ S ROŠTEM MÁME JIŽ VÝHERCE

V dubnovém vydání roštu jsme zařadili několik křížovek a osmismerek navíc. Pro jednotlivé správné luštitelé jsou připraveny dárky v re- dakci Roštu.

Č. 1 – **správná tajenka: Je třeba mít na své straně většinu, proto neurážejme hlupáky.** Výhercem se stal **Ladislav Čermák**

Č. 2 – **správná tajenka: Jenom průměrní lidé nepřátele nemají.** Výherkyní se stala **Božena Jindřichová**

Č. 3 – **správná tajenka: Opilost není nic jiného než dobrovolné šílenství.** Výherkyní st stala **Pavla Roubová**

Č. 4 – **správná tajenka: Pepičku, co víme o lidech, kteří žili v pravěku? Že už všichni umřeli.** Výherkyní se stala **Marie Hamplová**

CITÁTY JANA WERICHA

Dubnová tajenka z galerie citátů Jana Wericha zněla: **Televize není nepřítel, televize se dá vypnout.** Děkujeme všem, kteří zaslali správné odpovědi. V rámci losování se výhercem stala **Jana Juhaňáková**, gratulujeme. Věcná odměna je připravena v redakci Roštu, Městský úřad Přelouč, 3. patro. Nové znění tajenky zašlete na e-mail: rost@mestoprelouc.cz nebo volejte **466 094 103**. Těšíme se na vaše nové odpovědi. **Náповěda k tajence č. 5: Jan Werich řekl: Smích ... dokončení v tajence.**

♦	MONGOL- SKÝ OBJEKT	BONBON	MRAKY	♦	HELIUM (ZN.)	OPAK LÍCE	LIHOVINA Z RÝŽE	DÁVKA TRHAVINY	DÁT ZA ZENU	ČASTO LITAT	♦	2. díl tajenky	PLANETKA	PŘÍVO- LÁVATI OBYVA- TELSTVO	OCHUTITI SI SOLI
ZNAČKA PRACÍHO PRÁŠKU				PROTOROVÉ TELESO							UMÝVAT (LATIN.)				
4. díl tajenky				ÚPLNĚ							MRAVNÍ ZÁKLAD				
OSLÍ MLÁDĚ				UMĚLECKÝ TANEC							ČÁST OBLIČEJE				
				KURŽIVA							ŘECKÉ PÍSMENO				
♦	ÚSEČ KLENBY	JANINSKY PAŠA				ČINNOST							HLINÍK (ZN.)		
		ZKYPŘIT MOTYKOU				DRUH SLITINY							MÍRNIT		
ZÁLETNICE							HLUČNÝ					SPZ KLATOVY			
							TAHLE					BĚLEHRAD- SKÝ VRCH			
HIMALÁJ- SKÁ KRAJINA				ŽENSKÝ HLAS				TAHLE			NEROST AARIT				
				3. díl tajenky				STAROŘÁN- SKÝ KOČOVNÍK			JINÉ (SLOVEN.)				
LYŽAŘSKÝ ODDÍL (ZKR.)			JINAK ZVA- NÝ (Z LAT.)							KODAŇSKÝ PARK					
			OSOBNÍ ZAJÍMENO							MUŽSKÉ JMÉNO					
OMÁMIT							SPZ KOLÍN				HÝZDĚ (LATIN.)				
							SLABIKA SMICHU				REAL. KAN- CELÁŘ (ZKR.)				
KAJETÁN (DOM.)						1. díl tajenky									
ATANÁZIE (DOM.)						ÚTOK									
											ASTAT (ZN.)				AKA, ALIT, AVALA, ÉTOS, LAVO, NATIS, OBO, SKYT

Přeloučský Rošt – měsíčník, periodický tisk územního samosprávného celku, evidenční číslo MK ČR E 11513, číslo 5 – 30. dubna 2020.

Vydává: Město Přelouč, Československé armády 1665, 535 33 Přelouč, IČO 00274101. Šéfredaktorka Marcela Gryčová. Sídlo redakce: MěÚ Přelouč, Československé armády 1665, 535 33 Přelouč, tel.: 466 094 103, fax: 466 094 104, e-mail: rost@mestoprelouc.cz, podávání novinových zásilek povoleno OdSP Pardubice č.j. 1344/92-PP/1 ze dne 6. 5. 1992. Vytiskl TNM Print s.r.o. Poděbrady, počet výtisků 1200. Redakce neodpovídá za obsah příspěvků poskytnutých čtenáři a inzerynty.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvků zkracovat bez souhlasu autora. **Uzávěrka příštího čísla je 13. 5. 2020.**

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Dobrovolníci na nákup, vyzvednutí léků apod.	603 428 872 (lze i přes sociál. odbor)
Pečovatelská služba	466 952 216, 723 029 207
Sociální odbor MěÚ Přelouč	466 094 167, 734 730 353, 739 601 104, 734 875 855
Rozhovor s farářem CČCH p. Martinem Chadimou	777 272 617
Pošta Přelouč	954 253 501
Úřad práce Přelouč – Příspěvek na péči	950 144 723, 950 144 521
Dávky pro osoby se zdravotním postižením	950 144 506
EUC Klinika Přelouč	
Libušina 203	1 – MUDr. Stará 467 002 826
Přelouč 535 01	2 – MUDr. Krejcar 467 002 827
467 002 801	4 – MUDr. Holendová 467 002 818
recepce.prelouc@eucklinika.cz	5 – MUDr. Schillerová 467 002 873
MUDr. Buček	466 953 518
MUDr. Černá	466 952 353
Rozvoz obědů – Hostinec u Kaštanu, Rohovládova Bělá 30	604 589 771
Hostinec Podskalí, Svinčany 83	466 972 605
Hotovky online je koncept stravování pro jednotlivce s rozvozem jednorporcových jídel v zatavitelných krabičkách. Prime Catering s.r.o., Starokolínská 287, 280 02 Kolín IV	
	777 850 900 www.hotovkyonline.cz

UPOZORNĚNÍ PRO CESTUJÍCÍ VEŘEJNOU HROMADNOU DOPRAVOU

Meziměstská autobusová doprava

- od 25. 4. 2020 platí standardní režim odbavování (nástup předními dveřmi)
- od 1. 5. 2020 bude zahájen prázdninový a víkendový provoz.

MHD Přelouč

- od 25. 4. 2020 platí standardní režim odbavování (nástup předními dveřmi)
- Provoz MHD Přelouč se řídí jízdním řádem platným pro období od 15. 12. 2019 do 12. 12. 2020.

Železniční doprava

- odbavování cestujících probíhá již od 14. 4. 2020
- od 1. 5. 2020 se přechází na plnohodnotný provoz.